

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι) ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

« Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ
Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ. »

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία
Σπουδάστρια: Μητροφάνη Ευαγγελία

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	7
---------------	---

Κεφάλαιο Πρώτο: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση

1.1. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	10
1.2. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	10
1.3. Σύντομη ιστορική αναδρομή στον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	11
1.3.1. Οθωμανική Αυτοκρατορία	11
1.3.2. Οι απαρχές του ελληνικού κράτους.....	12
1.3.3. Πρώτες προσπάθειες εκσυγχρονισμού	14
1.3.4. Από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τη Μεταπολίτευση	14
1.3.5. Η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση ξανά στο προσκήνιο	15
1.3.6. Το σημερινό σύστημα-Διοικητική διαίρεση της χώρας.....	17
1.3.6.1. Περιφερειακή Διοίκηση.....	17
1.3.6.2α. Τοπική Αυτοδιοίκηση (Πρώτος Βαθμός).....	17
1.3.6.2β. Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δεύτερος Βαθμός).....	18

Κεφάλαιο Δεύτερο: Οι Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2. Οι αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (γενικά).....	21
2.1. Δημοτικές Αρχές.....	22
2.1.1. Το Δημοτικό Συμβούλιο.....	22
2.1.2. Η Δημαρχιακή επιτροπή.....	24
2.1.3. Ο Δήμαρχος.....	26
2.2. Κοινοτικές Αρχές.....	28
2.2.1. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας.....	28
2.2.2. Το Κοινοτικό Συμβούλιο.....	30
2.3. Δημοτικά Διαμερίσματα.....	31
2.3.1. Το Συμβούλιο του Δημοτικού Διαμερίσματος.....	32
2.3.2. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του Δημοτικού Διαμερίσματος.....	34
2.4. Τοπικά Διαμερίσματα.....	35
2.4.1. Το Συμβούλιο του Τοπικού Διαμερίσματος.....	35
2.4.2. Ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου.....	38
2.5. Δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης.....	39
2.5.1. Ο Νομάρχης.....	40
2.5.1.1. Αρμοδιότητες Νομάρχη.....	40
2.5.2. Η Νομαρχιακή Επιτροπή.....	41
2.5.2.1. Αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Επιτροπής.....	41
2.5.3. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο.....	42
2.5.3.1. Αρμοδιότητες του Νομαρχιακού Συμβουλίου.....	42

Κεφάλαιο Τρίτο: Εκλογικό Σύστημα

3.	Το εκλογικό σύστημα (γενικά).....	45
3.1.	Ο Νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (Γενικά στοιχεία).....	46
3.1.2.	Ο Νόμος 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α’/8-6-2006) Οι αλλαγές που έφερε ο Νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (συνοπτική αναφορά).....	47
3.1.3.	Οι αλλαγές που επήλθαν στην εκλογική διαδικασία με την εφαρμογή του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.....	48
3.2.	Κριτικές παρατηρήσεις για το 42%.....	51
3.3.	Νομαρχιακές και Δημοτικές Εκλογές.....	54

Κεφάλαιο Τέταρτο: Δημοτικές Εκλογές

4.1.	Εκλογές (γενικά).....	56
4.2.	Ανάδειξη Δημοτικών – Κοινοτικών Αρχών.....	56
4.3.	Δήμοι - Κοινότητες.....	57
4.3.1.	Εκλογή Δημάρχου- Προέδρου της Κοινότητας.....	57
4.3.2.	Κατανομή εδρών δημοτικού συμβουλίου.....	57
4.3.3.	Επαναληπτική ψηφοφορία.....	62
4.3.3.1.	Κατανομή εδρών μετά την επαναληπτική ψηφοφορία.....	62
4.4.	Δημοτικά Διαμερίσματα.....	64
4.4.1.	Κατανομή εδρών των συμβούλων του δημοτικού διαμερίσματος ...64	64
4.4.2.	Τακτικοί σύμβουλοι των δημοτικών διαμερισμάτων.....	65
4.5.	Τοπικά Διαμερίσματα.....	66
4.5.1.	Κατανομή εδρών των τοπικών συμβούλων.....	66
4.5.2.	Ταχτικοί και αναπληρωματικοί τοπικοί σύμβουλοι.....	67

Κεφάλαιο Πέμπτο: Νομαρχιακές Εκλογές

5.1.	Εκλογές (γενικά).....	69
5.2.	Ανάδειξη των Αρχών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.....	71
5.2.1.	Κατανομή εδρών στις Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.....	72
5.2.2.	Κατανομή εδρών στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.....	78
5.3.	Εκπροσώπηση νησιωτικών πρώην Επαρχιών.....	83
5.4.	Εκπροσώπηση Επαρχείων.....	84
5.5.	Νομαρχιακοί Σύμβουλοι.....	85

Κεφάλαιο έκτο: Η εκπροσώπηση των φύλων

6.1. Εισαγωγή	87
6.2. Ιστορικά στοιχεία	87
6.3. Οι εξελίξεις στον 21ο αιώνα	89
6.4. Αίτια υποεκπροσώπησης	90
6.5. Η συμμετοχή των γυναικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου βαθμού	92
6.6. Η συμμετοχή των γυναικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δεύτερου βαθμού	94
6.7. Συμπεράσματα	97
6.8. Κριτική προσέγγιση του θέματος	98

Κεφάλαιο έβδομο : Έρευνα- Ανάλυση

7.1. Ταυτότητα της έρευνας	101
7.2. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων	103
7.3. Συμπεράσματα	116

Πηγές – Βιβλιογραφία	117
-----------------------------------	------------

Παράρτημα	121
------------------------	------------

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Τ.Α.	Τοπική Αυτοδιοίκηση
Ν.Α.	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Ο.Τ.Α α'	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού
Ο.Τ.Α β'	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού
ΔΚΚ	Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
νΔΚΚ	νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (Ν.3463/2006)
ΚΕΔΚΔΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων
ΕΕΤΑΑ ...	Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
Ν. ή ν.	Νόμος
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Δ.Σ.	Δημοτικό Συμβούλιο
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Κ.Ε.Θ.Ι.	Κέντρο Ενημέρωσης για Θέματα Ισότητας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας είναι, θα λέγαμε, το τελευταίο σκαλοπάτι για την ολοκλήρωση των σπουδών μας και την απόκτηση του πτυχίου. Εγώ θα ήθελα προσθέτοντας σ' αυτό, να τονίσω την σπουδαιότητα αυτής της εργασίας, καθώς ο σπουδαστής καλείται να χρησιμοποιήσει σχεδόν στο σύνολό τους, τις γνώσεις που αποκόμισε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών, και να τις αξιοποιήσει συνθέτοντας ένα κείμενο.

Ο τίτλος της παρούσας εργασίας είναι από μόνος του αρκετά περιγραφικός. Η ανάδειξη των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το εκλογικό σύστημα, ο ρόλος του Δημάρχου και του Νομάρχη και τέλος, η εκπροσώπηση των φύλων.

Η συλλογή πληροφοριών από συγγράμματα και δικτυακούς τόπους, καθώς και η μελέτη και αξιολόγηση τους ως χρήσιμων, χρειάστηκε τον περισσότερο χρόνο. Ήταν μια διαδικασία περισσότερο δύσκολη απ' ότι είχα σκεφτεί, ωστόσο, πολύ ενδιαφέρουσα.

Η διεξαγωγή έρευνας ήταν ίσως το πιο δημιουργικό μέρος αυτής της διαδικασίας, καθώς μετά από ένα μακρύ διάστημα μελέτης στο γραφείο, είχα την ευκαιρία να ακούσω καθαρά και τη γνώμη των ανθρώπων, για τα θέματα που με απασχόλησαν. Θέλω να σημειώσω ότι οι άνθρωποι που απευθύνθηκα για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, και οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνάς μου, έδειξαν όχι μόνο μεγάλη προθυμία στη συμπλήρωση των ερωτήσεων, αλλά σχεδόν πάντα, αυτές αποτέλεσαν έναυσμα για συζήτηση περί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της θέσης των αιρετών μέσα σε μία τόσο μικρή κοινωνία όπως της Σερίφου. Αυτό για μένα ήταν η μεγαλύτερη απόδειξη για το πόσο οι πολίτες, θεωρούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση έννοια δική τους, και τα θέματα που σχετίζονται μ' αυτήν δική τους μέριμνα.

Κλείνοντας, θα αναφερθώ συνοπτικά στη δομή της εργασίας και στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτριά μου, κυρία Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου για την πολύτιμη βοήθειά της καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας.

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κάθε κεφάλαιο αποτελεί μια ενότητα. Ωστόσο, μεταξύ των κεφαλαίων υπάρχει σύνδεση και λογική συνέχεια ώστε η συλλογιστική πορεία να οικοδομείται βαθμιδών καθώς θα διατρέχει τα κεφάλαια, τα οποία ακολουθούν μία πιθανή ροή ερωτημάτων και προβληματισμών.

Στόχος είναι η ανάπτυξη μιας σφαιρικής εικόνας γύρω από το θέμα της εργασίας.

Η προβληματική ωστόσο, γύρω από το θέμα της ανάδειξης των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το εκλογικό σύστημα, σαφώς δεν μπορεί να εξαντληθεί στο πλαίσιο μιας πτυχιακής εργασίας. Για τον λόγο αυτό, υπάρχουν πολλές παραπομπές σε σχετική βιβλιογραφία και διαδικτυακούς τόπους όπου ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει και να εμβαθύνει σε διάφορες πτυχές του θέματος.

Στο πρώτο κεφάλαιο «Τοπική Αυτοδιοίκηση» γίνεται εισαγωγή στην έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και μια σύντομη ιστορική αναδρομή στα γεγονότα που σημάδεψαν την πορεία αυτής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο «Οι Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», γίνεται αναφορά στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρώτης και δεύτερης βαθμίδας καθώς και αναφορά στις κυριότερες αρμοδιότητές τους.

Το τρίτο κεφάλαιο «Εκλογικό σύστημα», πραγματεύεται τον τρόπο εκλογής των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε γενικό πλαίσιο, με αναφορά στον νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και στις αλλαγές που η εφαρμογή του επέφερε στην εκλογική διαδικασία. Επίσης, κρίθηκε απαραίτητη, η εκτενέστερη αναφορά και η κριτική προσέγγιση του στο Άρθρο 50 του Δ.Κ.Κ.

Στο τέταρτο και πέμπτο κεφάλαιο «Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές», γίνεται εκτενής αναφορά στην διαδικασία εκλογής των Δημοτικών και Νομαρχιακών Αρχών.

Στο έκτο κεφάλαιο, «Η εκπροσώπηση των φύλων», αναπτύσσεται το θέμα του χαμηλού ποσοστού εκπροσώπησης των γυναικών στα

κέντρα λήψης αποφάσεων, διερευνώνται τα πιθανά αίτια και προτείνονται μέτρα και ενέργειες ώστε να ενισχυθεί η γυναικεία παρουσία στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Στο έβδομο κεφάλαιο, αναπτύσσονται τα αποτελέσματα τις έρευνας που διεξήχθει και παρατίθενται τα συμπεράσματα στα οποία οδηγούμαστε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η τοπική κοινωνία, η τοπική αυτοδιοίκηση, μπορούν να συμβάλλουν στη «διαμόρφωση του ανθρώπινου προσώπου της παγκοσμιοποίησης. Μπορούν να αναδείξουν την ομορφιά της πολυχρωμίας των πόλεων μας.»¹

---

¹ Βλέπε: Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλιας Νικολαΐδου, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ, 1993.

1.1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Είναι στ' αλήθεια δύσκολο να δοθεί ένας συγκεκριμένος ορισμός για τον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ένας ορισμός συνοπτικός και συνάμα περιεκτικός που να αγκαλιάζει και να αποδίδει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση την ακριβή της έννοια, να διασαφηνίζει το πεδίο δράσης της και να επισημαίνει τον πολυσήμαντο ρόλο της.

Είναι καταρχήν ένας όρος που για τους πολίτες σημαίνει αμεσότητα, άρα πρόσβαση, έλεγχος, κρίση, αποτέλεσμα. Είναι η έκφραση της εξουσίας στο πιο κοντινό και άμεσο προς τον πολίτη επίπεδο.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι μια βαθύτατη διεργασία πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική. Φορέας ανάπτυξης τόσο στο επίπεδο της οικονομίας, όσο και στο πεδίο όλων των συνιστωσών της κοινωνικής ευημερίας, προόδου και πολιτισμού των τοπικών κοινωνιών και κατ' επέκταση του συνόλου της κοινωνίας.

1.2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στις μέρες μας καλείται να διαδραματίσει έναν βαρυσήμαντο ρόλο και η δράση της εκτείνεται μέσα σε ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο περιβάλλον που προσπαθεί να βγει από τα στενά του όρια (εθνικά, οικονομικά, πολιτισμικά) και να βρει τη θέση του μέσα στο πλαίσιο αυτό που ονομάζεται παγκοσμιοποίηση.

Αυτό το περιβάλλον εμπεριέχει μίαν αντίφαση, καθώς από την μια γίνεται λόγος για έντονη κινητικότητα (οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική άνοδο) καθώς και ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και επιτεύγματα και από την άλλη ερχόμαστε αντιμέτωποι με την ανεργία, διάφορες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού και απομόνωσης, προβλήματα ισότητας και κοινωνικής συνοχής...

Η τοπική κοινωνία, η τοπική αυτοδιοίκηση, μπορούν να συμβάλλουν στη «διαμόρφωση του ανθρώπινου προσώπου της παγκοσμιοποίησης. Μπορούν να αναδείξουν την ομορφιά της πολυχρωμίας των πόλεων μας.»²

---

2 Βλέπε: Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλιας Νικολαΐδου, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ, 1993.

1.3. ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΟΝ ΘΕΣΜΟ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας έως σήμερα)

1.3.1 Οθωμανική Αυτοκρατορία

Ο βασικός θεσμός τοπικής διοίκησης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν αυτός της **κοινότητας**, η καταγωγή του οποίου ανάγεται στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Στην αρχή οργανώθηκαν τοπικές ή κοινοτικές επιτροπές με πρόεδρο τον επίσκοπο, που αργότερα εξελίχθηκαν σε **δημογεροντίες** (πρώτος βαθμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης) εκλεγόμενες από τους κατοίκους.³ Παράλληλα, σε κάθε επαρχιακή περιφέρεια, με πρόεδρο τον επίσκοπο, συγκροτήθηκαν τα συμβούλια των **προεστών** (ή πρωτογερόντων) που τα αποτελούσαν εκπρόσωποι από κάθε δημογεροντία. Έτσι, με αρχηγούς τον Πατριάρχη και τους επισκόπους, με τα συμβούλια των προεστών και τις δημογεροντίες, έγινε η "τοπική αυτοδιοίκηση" των ραγιαδών.

Μια κοινότητα περιλάμβανε ένα ή περισσότερα χωριά και είχε υπό την ευθύνη της, μεταξύ άλλων, την πληρωμή των φόρων στην κεντρική εξουσία και την κατανομή των χρεών στην τοπική κοινωνία.

Οι κοινότητες, βέβαια, κατά την Τουρκοκρατία, δεν λειτουργούσαν όλες με τον ίδιο τρόπο. Μερικές είχαν περισσότερα προνόμια ανάλογα με το πνεύμα της τοπικής διοίκησης ή τα προνόμια που αναγκάστηκαν να τους παραχωρήσουν οι Τούρκοι με ειδικά διατάγματα.

Πολλές κοινότητες ανέπτυξαν υψηλό βαθμό αυτοδιοίκησης και έγιναν σημαντικά κέντρα τοπικού πολιτισμού.⁴

---

³ Η εκλογή ενός ή δύο κοινοτικών αρχόντων (δημογερόντων) γινόταν «διά βοής» από τα άρρενα ενήλικα μέλη της κοινότητας, σε κοινή μάζωξη στην αυλή της εκκλησίας ή του σχολείου, παρουσία του επισκόπου ή του ιερέα. Η θητεία των δημογερόντων ήταν ενιαύσια.

⁴ Βλέπε αναλυτικά: Ιστορία των Ελλήνων Β' έκδοση, Τόμος 10ος, Ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία 1453-1821, Κεφάλαιο 13ο Κοινότητες-Το Κοινοτικό Σύστημα (σσ.632-641), ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΗ Α.Ε.

1.3.2 Οι απαργές του ελληνικού κράτους

Οι κοινότητες που είχαν αναπτυχθεί κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, αμέσως μετά την Ελληνική Επανάσταση, θεωρήθηκαν εμπόδια στην προσπάθεια δημιουργίας ενός ενιαίου και συμπαγούς εθνικού κράτους, λόγω του τοπικιστικού πνεύματος που είχε αναπτυχθεί σε πολλές από αυτές. Έτσι καταργήθηκαν, και οι οικισμοί τους συνενώθηκαν διοικητικά σε δήμους τριών διαφορετικών τάξεων μεγέθους, ανάλογα με τον πληθυσμό τους.⁵

Ο νόμος της 27^{ης} Δεκεμβρίου 1833 «περί συστάσεως των Δήμων» αποτελεί έναν από τους νόμους εκείνους που συνέστησαν την εσωτερική δομή του τότε Ελληνικού Βασιλείου. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό (που προέβλεπε δικαίωμα ψήφου για τους δημότες που είχαν συμπληρώσει το 25^ο έτος) το Ελληνικό Βασίλειο διαιρέθηκε σε **10 νομαρχίες** που υποδιαιρέθηκαν σε **47 επαρχίες**.

Το 1834 στο νομαρχιακό επίπεδο, επτά ήταν οι αξιωματούχοι που συγκέντρωναν και ασκούσαν την τοπική «εξουσία» υπό τον διαρκή έλεγχο της Αντιβασιλείας: ο Νομάρχης, ο Μητροπολίτης, ο Έφορος, ο Δημόσιος Ταμίας, ο Μοίραρχος της Χωροφυλακής, ο Επικεφαλής της Υγειονομικής Υπηρεσίας και ο Επικεφαλής του Σώματος των Μηχανικών.⁶

Την πρώτη διοικητική βαθμίδα αποτέλεσαν οι **δήμοι** που από το 1834 είχαν υπαχθεί στην «*καθολικήν εποπτείαν του κράτους*». Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τις τοπικές κοινωνίες και στη συνέχεια ο δήμαρχος επιλεγόταν από το νομάρχη ή το βασιλιά μέσα από έναν κατάλογο υποψηφίων που προτεινόταν από το δημοτικό συμβούλιο.⁷

Οι δήμοι κάλυπταν τις ανάγκες τους με τοπικούς φόρους, άμεσους και έμμεσους και οι αρμοδιότητες που αναλάμβαναν αφορούσαν

---

5 Βλέπε αναλυτικά: Ιστορία των Ελλήνων Β' έκδοση, Τόμος 10ος, Ο Ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία 1453-1821, Κεφάλαιο 14ο Η κοινοτική ζωή ως προϋπόθεση της εθνικής αφύπνισης (σσ.642-647), ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΗ Α.Ε.

6 Οι νομάρχες υπάγονταν στη γραμματεία (υπουργείο) των Εσωτερικών και διορίζονταν από αυτήν, όπως και όλα τα υπηρεσιακά στελέχη των νομαρχιών.

7 Είναι ενδιαφέρον ότι μέχρι το 1843 η Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν ο μόνος θεσμός που επέτρεπε την έκφραση της λαϊκής βούλησης μέσω εκλογών.

στην στοιχειώδη εκπαίδευση (δημοτικά σχολεία), στη στρατολόγηση και στην τήρηση της τάξεως.

Ουσιαστικά καθιερώθηκε ένα ιδιαίτερα συγκεντρωτικό σύστημα καθώς οι νομάρχες και οι έπαρχοι που λειτούργησαν ως εκτελεστικά όργανα του Μονάρχη διορίζονταν απευθείας από το στέμμα, ενώ ο βασιλιάς μπορούσε να απολύσει τον δήμαρχο και να διαλύσει κάθε δημοτικό συμβούλιο.⁸

1.3.3 Πρώτες προσπάθειες εκσυγχρονισμού

Μία από τις πλέον καινοτόμες θεσμικές πρωτοβουλίες αυτής της περιόδου υπήρξε η θέσπιση και η λειτουργία για πρώτη φορά στην Ελλάδα (και μοναδική έως την επαναφορά του θεσμού το 1994) του **δευτέρου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης**, λίγους μόλις μήνες μετά την ψήφιση εκλογικού νόμου ο οποίος καθιέρωνε ως εκλογική περιφέρεια τη νομαρχία..

Με τον Νόμο **ΑΦΝΣΤ'/1887** , ο νομός ανακηρύχθηκε σε νομικό πρόσωπο τη διοίκηση του οποίου είχε –όπως και πρωτύτερα- ο Νομάρχης. Ο Νόμος προέβλεπε τη συγκρότηση 12μελούς αιρετού συλλογικού οργάνου (νομαρχιακό συμβούλιο), τα μέλη του οποίου εκλέγονταν με άμεση ψηφοφορία από τους εκλογείς των δήμων κάθε νομαρχίας για θητεία τεσσάρων ετών. Το νομαρχιακό συμβούλιο θα εξέλεγε 5μελή νομαρχιακή επιτροπή που θα ασκούσε τις αρμοδιότητες του νομαρχιακού συμβουλίου σε περίπτωση απουσίας του τελευταίου.⁹

Το 1912. με το λεγόμενο «**Νόμο περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων**» επιχειρήθηκε μια 'επιστροφή' στο εξιδανικευμένο παρελθόν των κοινοτήτων της Τουρκοκρατίας, ωστόσο, ο κατακερματισμός των δήμων και η δημιουργία μεγάλου αριθμού κοινοτήτων σε ολόκληρη την επικράτεια συνέβαλαν στην ουσιαστική απαξίωση των τελευταίων ως θεσμών τοπικής

---

8 Από την Ιστορία των Ελλήνων Β' έκδοση, Τόμος 12ος , Νεώτερος Ελληνισμός 1827-1862, Κεφ.4ο , σελ.137-140, Εκδόσεις ΔΟΜΗ.

9 Από την Ιστορία των Ελλήνων Β' έκδοση, Τόμος 13ος , Νεώτερος Ελληνισμός 1862-1895, Κεφ.10ο ,Η Μεταρρύθμιση της εκλογικής νομοθεσίας, ο Νόμος για τον δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης, σελ.520-534, Εκδόσεις ΔΟΜΗ.

αυτοδιοίκησης. Οι κοινότητες κατέληξαν να λειτουργούν ως τοπικά παραρτήματα της κρατικής διοικητικής μηχανής που διεκπεραίωναν κρατικές υποθέσεις (ληξιαρχείου κ.λπ.).

1.3.4 Από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τη Μεταπολίτευση

Στις δεκαετίες που ακολούθησαν τη λήξη του πολέμου, η ελληνική πολιτεία βρέθηκε αντιμέτωπη με τα τεράστια προβλήματα της χώρας, τα οποία επιτείνονταν από τις θεμελιώδεις μεταβολές στην ελληνική κοινωνία, χαρακτηριστικότερη των οποίων -αλλά όχι μοναδική- ήταν η πρωτοφανής αστυφιλία/ερήμωση της υπαίθρου.

Αποτέλεσμα των αποσπασματικών και πολλές φορές αντιφατικών αποφάσεων που λαμβάνονταν ήταν η δημιουργία ενός πολυπλοκότερου γραφειοκρατικού συστήματος σχέσεων κέντρου-περιφέρειας, κατά το οποίο τελικά όλα ξεκινούσαν από το κέντρο και όλα κατέληγαν επίσης σε αυτό.

Οι αρμοδιότητες των διαφόρων φορέων (νομαρχίες, 'διανομαρχιακές υπηρεσίες', 'επιθεωρήσεις', 'περιφερειακές διευθύνσεις' κ.λπ.) παρουσίαζαν αλληλοεπικαλύψεις και ο μεταξύ τους ανταγωνισμός δυσχέραινε -αν δεν ματαίωνε- την κατάρτιση και την εκτέλεση των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Η κατάσταση παρέμεινε έτσι και κατά τη διάρκεια της Δικτατορίας, η οποία προσπάθησε να μοιράσει την επικράτεια σε επτά ανά υπουργείο διανομαρχιακές υπηρεσίες, αλλά και κατά τη Μεταπολίτευση, καθώς οι πρώτες κυβερνήσεις μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας έδειξαν πολύ διστακτικές απέναντι στο ζήτημα του διοικητικού εκσυγχρονισμού της χώρας.¹⁰

---

10 Απόσπασμα από άρθρο του Χρ. Τόμπρα, δημοσιευμένο στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα www.ekloges.gr με βιβλιογραφική αναφορά στο βιβλίο Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση, Διαπιστώσεις - Προτάσεις, Κέντρο Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας, Ακαδημία Αθηνών, Αθήνα 2000. 00000

1.3.5 Η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση ξανά στο προσκήνιο

Με το Νόμο 1235/1982 αναβαθμίζεται θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων, ενώ με το προεδρικό διάταγμα 51/1986 η επικράτεια μοιράστηκε σε 13 περιφέρειες. Το 1994 έγιναν οι πρώτες εκλογές για την ανάδειξη νομαρχιακών συμβουλίων. Με το Νόμο 2218/1994 το σύνολο σχεδόν των αρμοδιοτήτων της παλαιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τα αμιγώς αιρετά της όργανα, το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.

Ο Νόμος 2539/1997, περισσότερο γνωστός ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας», αποτέλεσε την πρώτη, μεταπολεμικά, προσπάθεια αναδιάρθρωσης της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης της χώρας.¹¹ Με την εφαρμογή πληθυσμιακών και χωροταξικών κριτηρίων ο αριθμός των έως τότε Δήμων και Κοινοτήτων μειώθηκε σημαντικά.¹²

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. Σχηματική απεικόνιση της μεταβολής του αριθμού των Δήμων και Κοινοτήτων με την εφαρμογή του Νόμου 2539/1997, Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας».

11 Βασικός στόχος του προγράμματος ήταν η καταπολέμηση της «εγγενούς δημογραφικής, οικονομικής και αναπτυξιακής καχεξίας» των ΟΤΑ. Η πολιτική αυτή, είναι γνωστή και ως «ανακυττάρωση» των Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

12 Συγκεκριμένα, με την εφαρμογή του 'Καποδίστρια', από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες που υπήρχαν σε ολόκληρη τη χώρα, φτάσαμε στους 900 δήμους και τις 133 κοινότητες. (Βλέπε Σχεδιάγραμμα 1.) * Οι 747 από τους δήμους αυτούς προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δύο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως δήμοι και 151 δήμοι παρέμειναν αμετάβλητοι. Όσον αφορά στις κοινότητες, οι 111 παρέμειναν αμετάβλητες και 22 προήλθαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

1.3.6 Το σημερινό σύστημα-Διοικητική διαίρεση της γώρας

1.3.6.1 Περιφερειακή Διοίκηση

Συνοπτικά, το σύστημα της περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης στο σύγχρονο ελληνικό κράτος έχει ως εξής: Η χώρα διαιρείται σε δεκατρείς (13) περιφέρειες¹³, που έχουν ως κύρια αρμοδιότητα τον προγραμματισμό και το συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης.

ΧΑΡΤΗΣ 1 Διοικητικός Χάρτης της Ελλάδας (Διαίρεση σε Περιφέρειες)

Πηγή: Δικτυακός τόπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, www.minagric.gr

---

13 Βλέπε ΧΑΡΤΗ 1 (οι περιφέρειες φαίνονται με διαφορετικό χρωματισμό)

1.3.6.2α. Τοπική Αυτοδιοίκηση (Πρώτος βαθμός)

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 Παράγραφος 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006) τον πρώτο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης συγκροτούν οι **δήμοι** και οι **κοινότητες**.¹⁴

1.3.6.2β. Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δεύτερος βαθμός)

Τέλος, κατά το Άρθρο 1 Παράγραφος 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/2006), η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, αποτελεί θεμελιώδη θεσμό του δημοσίου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας.¹⁵

Σε επίπεδο νομών έχουμε πρώτα τις τρεις (3) διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (Αθηνών-Πειραιώς, Έβρου-Ροδόπης, Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης) και τις απλές νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις που καθιερώθηκαν ως μονάδες Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεύτερης βαθμίδας το 1994.^{16 17}

---

14 Για τις Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα όργανα της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης (Δήμοι και Κοινότητες) και τις αρμοδιότητές τους βλέπε αναλυτικά Παράγραφο 1.4 του παρόντος κεφαλαίου.

15 Νόμος 1850/1989 ΦΕΚ 144Α'

16 Βλέπε ΧΑΡΤΗ 2 (οι Νομοί είναι αριθμημένοι σύμφωνα με το υπόμνημα)

17 Για τις Αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα όργανα της Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης (των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων) και τις αρμοδιότητές τους βλέπε αναλυτικά Κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας.

ΧΑΡΤΗΣ 2 Διοικητικός Χάρτης της Ελλάδας (Διαίρεση σε Νομούς)

Πηγή: Δικτυακός τόπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης,
www.minagric.gr

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΝΟΜΩΝ

1. ΕΒΡΟΥ	27. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
2. ΡΟΔΟΠΗΣ	28. ΦΘΙΩΔΑΣ
3. ΞΑΝΘΗΣ	29. ΒΟΙΩΤΙΑΣ
4. ΚΑΒΑΛΑΣ	30. ΕΥΒΟΙΑΣ
5. ΔΡΑΜΑΣ	31. ΑΤΤΙΚΗΣ
6. ΣΕΡΡΩΝ	32. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
7. ΚΙΛΙΚΙΣ	33. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ
8. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	34. ΛΑΚΩΝΙΑΣ
9. ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	35. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
10. ΠΕΛΛΑΣ	36. ΑΡΚΑΔΙΑΣ
11. ΗΜΑΘΙΑΣ	37. ΗΛΕΙΑΣ
12. ΠΙΕΡΙΑΣ	38. ΑΧΑΪΑΣ
13. ΦΛΩΡΙΝΑΣ	39. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
14. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	40. ΛΕΥΚΑΔΑΣ
15. ΚΟΖΑΝΗΣ	41. ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑΣ
16. ΓΡΕΒΕΝΩΝ	42. ΖΑΚΥΝΘΟΥ
17. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	43. ΧΑΝΙΩΝ
18. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	44. ΡΕΘΥΜΝΟΥ
19. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	45. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
20. ΑΡΤΑΣ	46. ΛΑΣΙΘΙΟΥ
21. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	47. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
22. ΛΑΡΙΣΑΣ	48. ΚΥΚΛΑΔΩΝ
23. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	49. ΣΑΜΟΥ
24. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	50. ΧΙΟΥ
25. ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	51. ΛΕΣΒΟΥ
26. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το νεοκλασικό κτίριο του Δημαρχείου της Σεριφου.

2. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

(Γενικά)

Οι αιρετές τοπικές αρχές (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης) ανήκουν στην βαθμίδα εκείνη διακυβέρνησης που βρίσκεται κοντά στους πολίτες, μοιράζεται την καθημερινότητά τους, γνωρίζει τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες του τόπου.¹⁸

Η διαδρομή των υποψηφίων στην πολιτική και στην κοινωνία, τους αναδεικνύει μέσα από την κρίση και την ψήφο των πολιτών σε άρχοντες του τόπου, οι οποίοι από την στιγμή της εκλογής τους, είναι επιφορτισμένοι με το καθήκον να «διευθύνουν και να ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις^{19 20}, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας²¹ και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την

18 Στο σημείο αυτό θα γίνει αναφορά μόνο στην δομή των Οργάνων των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και συνοπτική αναφορά στις αρμοδιότητες τους. Στο Κεφάλαιο 3 γίνεται εκτενής αναφορά στον τρόπο εκλογής των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στον τρόπο σύνθεσης των οργάνων κλπ.

19 Σύμφωνα με το Άρθρο 102 Παράγραφος 1 του Συντάγματος, όπου ρητά αναφέρεται: Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επιμέρους βαθμούς.

20 Τοπικές υποθέσεις νοούνται οι υποθέσεις εκείνες οι οποίες ανακύπτουν στα χωρικά πλαίσια των ΟΤΑ έχουν δηλαδή χαρακτήρα τοπικό και δεν ασκούν επιρροή στη λοιπή χώρα ή στα εθνικά συμφέροντα. Για να χαρακτηριστεί δηλαδή μια υπόθεση ως τοπική πρέπει να υπάρχει ο ουσιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ανάγκης και του γεωγραφικού χώρου στον οποίο εκτείνεται η αρμοδιότητα του Δήμου ή της Κοινότητας.

Δεν εμπíπτουν στην έννοια των τοπικών υποθέσεων εκείνες που αναφέρονται στην προαγωγή γενικότερων συμφερόντων της χώρας ή έχουν σκοπό την ικανοποίηση ορισμένων βασικών αναγκών του πληθυσμού της (π.χ. αντιμετώπιση της ανεργίας) ή ευρύτερων περιοχών της κατά τρόπο ενιαίο, η δε σχετική δραστηριότητα μπορεί να αναπτυχθεί ορθολογιστικά σε πλαίσιο ευρύτερο από το πλαίσιο της περιφέρειας ενός ΟΤΑ.

Η έννοια των τοπικών υποθέσεων δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια καθώς χαρακτηρίζεται από διαρκή μεταβλητότητα ως προς το χρόνο και τις συνθήκες που επικρατούν.

21 Η έννοια της αρχής της επικουρικότητας εισήχθη για πρώτη φορά στο κείμενο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. (Συνθήκη του Μάαστριχτ). Η αρχή καθιερώνει ένα είδος τεκμηρίου υπέρ της κατώτερης βαθμίδας με την πειστική αιτιολογία ότι, όταν η απόφαση λαμβάνεται όσο το δυνατόν πιο κοντά στον ενδιαφερόμενο πολίτη,

ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.²²

2.1. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Ο Δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημορχιακή επιτροπή και τον Δήμαρχο.²³

2.1.1. Το Δημοτικό Συμβούλιο

Δήμοι (πληθυσμός)	Αριθμός μελών Δημοτικού Συμβουλίου
Έως και 5.000	13
5.001-10.000	17
10.001-30.000	21
30.001-60.000	27
60.001-100.000	33
100.001-150.000	37
150.001-500.000	41
500.001 και άνω	45

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Αναλογία πληθυσμού του Δήμου και αριθμού των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1, το Δημοτικό Συμβούλιο αποτελείται από δεκατρία (13) μέλη σε Δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, δεκαεπτά (17) σε Δήμους από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (5.001-10.000) κατοίκους, είκοσι ένα (21) σε Δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες (10.001-30.000) κατοίκους, είκοσι επτά (27) σε Δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες (30.001-60.000) κατοίκους, τριάντα τρία (33) σε Δήμους με

έχει αυξημένες προοπτικές αποτελεσματικότητας αφού του δημιουργεί το αίσθημα εγγύτητας και συμμετοχής σ' αυτήν. Με την αρχή αυτή διασφαλίζεται ως ένα βαθμό η λήψη αποφάσεων «όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες». Βλέπε αναλυτικά, Ευρυδικής Μπεσίλα- Βήκα, Τοπική Αυτοδιοίκηση, ένας σύγχρονος διοικητικός θεσμός, σσ 58-65, Εκδόσεις Σάκκουλας, ΑΘΗΝΑ 2001

²² Άρθρο 75 του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες.

²³ Άρθρο 19, Παράγραφος 1 του ΔΚΚ, Δημοτικές αρχές.

πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες (60.001-100.000) κατοίκους, τριάντα επτά (37) σε Δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατό πενήντα χιλιάδες (100.001-150.000) κατοίκους, σαράντα ένα (41) σε Δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες πενήντα έναν έως πεντακόσιες χιλιάδες (150.001-500.000) κατοίκους, και σαράντα πέντε (45) σε Δήμους με πληθυσμό πεντακοσίων χιλιάδων ενός κατοίκων (500.001) και άνω. -Στον αριθμό των συμβούλων δεν περιλαμβάνεται ο Δήμαρχος.²⁴

Αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου

Το δημοτικό συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:²⁵

- α). Αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το Δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής.
- β). Εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
- γ). Καθορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
- δ). Έχει αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες σε θέματα ρυθμιστικών σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομουμένων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.Π.Ο.), έγκρισης πολεοδομικών μελετών και καθορισμού χρήσεων γης, χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει, και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.
- ε). Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του²⁶,

24 Άρθρο 19, Παράγραφος 2 του ΔΚΚ, Δημοτικές αρχές.

25 Άρθρο 93, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου.

26 Άρθρο 95, Παράγραφος 8 του ΔΚΚ, Σύγκληση του Δημοτικού Συμβουλίου.

στ). Έναν (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης.

2.1.2. Η Δημορχιακή επιτροπή

Αριθμός μελών Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός μελών Δημορχιακής Επιτροπής
13	4
17	4
21	6
27	6
33	6
37	8
41	8
45	8

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Αναλογία αριθμού των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου και αριθμού των μελών της Δημορχιακής Επιτροπής

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 2, η Δημορχιακή Επιτροπή αποτελείται από τον Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο Δήμαρχος ως πρόεδρο και από τέσσερα (4) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και δέκα επτά (17) μέλη, έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και τριάντα τρία (33) μέλη ή αν πρόκειται για Δήμο που είναι πρωτεύουσα νομού και έχει πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους και τέλος, οχτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από τριάντα (33) μέλη²⁷

²⁷ Άρθρο 103, Παράγραφος 1 του ΔΚΚ, Δημορχιακή Επιτροπή- Αρμοδιότητες.

Αρμοδιότητες της Δημορχιακής επιτροπής

Η δημορχιακή επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:^{28 29}

- α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου,
- β) προελέγχει τον απολογισμό,
- γ) αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού,³⁰
- δ) καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,³¹
- ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο,
- στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων,
- ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,
- η) αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι ποσού τριάντα χιλιάδων ευρώ (30.000 €).³²

---

28 Άρθρο 103, Παράγραφος 2 του ΔΚΚ, Δημορχιακή Επιτροπή- Αρμοδιότητες.

29 Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες της Δημορχιακής Επιτροπής.

30 Με εξαίρεση τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 101, της παρ. 2 του άρθρου 140, των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 158 και των άρθρων 202, 220, καθώς και στις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,

31 Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

32 Σύμφωνα με την Παράγραφο 3 του Άρθρου 103, ΔΚΚ, προβλέπεται ότι για τις περιπτώσεις στ', ζ' και η', η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Προκειμένου για μισθολογικές απαιτήσεις, κάθε μορφής, περιλαμβανομένων και των επιδομάτων, δεν είναι δυνατή η παραίτηση από την άσκηση ενδίκων μέσων, ο δικαστικός ή εξώδικος συμβιβασμός και η κατάργηση δίκης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει, σχετικά, το δημοτικό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των τριάντα χιλιάδων ευρώ (30.000 €) της περίπτωσης η'.

θ) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,

ι) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.³³

2.1.3. Ο Δήμαρχος

Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τη διασφάλιση της ενότητας της τοπικής κοινωνίας. Ο Δήμαρχος και ο Νομάρχης αποτελούν τα μοναδικά μονοπρόσωπα εκτελεστικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που εκλέγονται άμεσα από τους πολίτες - δημότες.

Σ' αυτό το κεφάλαιο, στόχος είναι η επισήμανση κάποιων καίριων στοιχείων του αξιώματος του Δημάρχου ώστε να αναδειχθεί ο ρόλος του ως αιρετού τοπικού ηγέτη.

Το αξίωμα του Δημάρχου είναι *τιμητικό* και *άμισθο*, σύμφωνα με όσα ορίζει ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας.

Είναι *τιμητικό* καθώς οι εκλογείς με την ψήφο τους εμπιστεύονται σ' αυτόν τη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και εκείνος αναλαμβάνει το αξίωμα αυτό επιφορτισμένος με την λαϊκή εντολή να ενεργήσει και να εξασφαλίσει την ανάπτυξη και την ευημερία του τόπου.

Είναι *άμισθο*, καθώς είναι μακριά από κάθε υπηρεσιακή σχέση και εξάρτηση εργασίας. Ο δήμαρχος εκτελεί τα καθήκοντά του και

---

³³ Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνον εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 281 του ΔΚΚ, Αμοιβή πληρεξουσίων Δικηγόρων.

βρίσκεται στην υπηρεσία του δημοσίου συμφέροντος δίχως να αποσκοπεί σε προσωπικό κέρδος.

Η εγγύτητα που χαρακτηρίζει την σχέση του πολίτη με τον Δήμαρχο, δημιουργεί ένα πιο ανθρώπινο πλαίσιο επικοινωνίας μεταξύ των δύο μερών. Οι πολίτες, σύμφωνα με έρευνες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας κατά καιρούς, αντιμετωπίζουν σαφώς θετικότερα όσους κατέχουν το αξίωμα τούτο, από κάθε άλλη κατηγορία αιρετών.³⁴

Το πρόσωπο του Δημάρχου για τον απλό πολίτη ενσαρκώνει την ελπίδα για ανάπτυξη του τόπου και ευημερία της τοπικής κοινωνίας. Οι ραγδαίες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις που διαμορφώνουν την εικόνα της χώρας μας σαν μεμονωμένη περίπτωση αλλά και ως «μέρους» μιας κοινότητας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, φέρνουν στο προσκήνιο την σπουδαιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η οποία καλείται να διαδραματίσει ολοένα και σπουδαιότερο ρόλο.

Η σημαντική τοπική εξουσία που συνδέεται με το δημαρχιακό θώκο, σε συνδυασμό με τον ισχυρό συμβολισμό του «πρώτου πολίτη της πόλης», καταδεικνύει τον ρόλο του Δημάρχου προς την κατεύθυνση αυτή.

Αρμοδιότητες του Δημάρχου^{35 36}

Ο Δήμαρχος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:³⁷

α) Εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

---

34 Βλέπε αναλυτικά Ο Δήμαρχος ως αιρετός ηγέτης, Νικόλαος -Κομνηνός Χλέπας, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2005.

35 Σύμφωνα με την Παράγραφο 2 του Άρθρου 86, ΔΚΚ, όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή, ο δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της δημαρχιακής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την πρώτη συνεδρίαση της δημαρχιακής επιτροπής.

36 Σύμφωνα με την Παράγραφο 3 του Άρθρου 86, ΔΚΚ, σε περίπτωση που το δημοτικό συμβούλιο διαπιστώσει ότι τα συμφέροντα του δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί αντιδήμαρχος ή σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

37 Άρθρο 86, Παράγραφος 1 του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Δημάρχου.

- β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής.
- γ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και τις διευθύνει.
- δ) Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- ε) Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.
- στ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- ζ) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών.
- η) Εκδίδει τη βεβαίωση μόνιμης κατοικίας.
- θ) Απαντά, εγγράφως ή προφορικώς, στα ερωτήματα που του υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου μέσα σε ένα (1) μήνα.

2.2. ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Κοινότητα διοικείται από τον πρόεδρο και το κοινοτικό συμβούλιο.³⁸

2.2.1. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας

Αρμοδιότητες του Προέδρου της Κοινότητας^{39 40}

---

38 Άρθρο 20, Παράγραφος 1 του ΔΚΚ, Κοινοτικές Αρχές.

39 Σύμφωνα με την Παράγραφο 2 του Άρθρου 20, ΔΚΚ, ο πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί με απόφασή του που δημοσιεύεται στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων της Κοινότητας να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο. Επίσης, ο πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να αναθέτει την υπογραφή, κατ' εντολή του, εγγράφων και πιστοποιητικών σε κοινοτικό σύμβουλο.

40 Σύμφωνα με την Παράγραφο 3 του Άρθρου 20, του ΔΚΚ, σε περίπτωση που τα συμφέροντα του προέδρου συγκρούονται με τα συμφέροντα της Κοινότητας, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος και αν συντρέχει στο πρόσωπό του ο ίδιος λόγος, άλλος σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το κοινοτικό συμβούλιο. Η παράβαση της διάταξης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

Ο πρόεδρος της Κοινότητας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁴¹

- α) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση.
- β) Εισηγείται τα θέματα στο κοινοτικό συμβούλιο και διευθύνει τις εργασίες του.
- γ) Εκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου.
- δ) Εκπροσωπεί την Κοινότητα στα δικαστήρια και σε κάθε αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην Κοινότητα. Όταν δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των κοινοτικών συμφερόντων από την αναβολή μπορεί και χωρίς απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου να εγείρει και να αντικρούει αγωγές και να ασκεί ένδικα μέσα, να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους και να ενεργεί κάθε δικαστική ή εξώδικη πράξη που είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων της Κοινότητας. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται, αμέσως, στο συμβούλιο για έγκριση.
- ε) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της Κοινότητας και τις διευθύνει.
- στ) Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού της Κοινότητας και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- ζ) Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από τις υπηρεσίες της Κοινότητας.
- η) Προσλαμβάνει και απολύει το ημερομίσθιο προσωπικό μέσα στα όρια των πιστώσεων του προϋπολογισμού και των αποφάσεων του συμβουλίου.
- θ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Κοινότητα.
- ι) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών.
- ια) Εκδίδει τη βεβαίωση μόνιμης κατοικίας.
- ιβ) Απαντά, εγγράφως ή προφορικώς, στα ερωτήματα που του υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εντός ενός (1) μηνός.

---

41 Άρθρο 106, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του προέδρου της Κοινότητας.

2.2.2. Το Κοινοτικό Συμβούλιο

Πληθυσμός Κοινότητας	Αριθμός μελών Κοινοτικού Συμβουλίου
Έως και 2.000	9
2001 και άνω	11

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Αναλογία πληθυσμού της Κοινότητας και αριθμού των μελών του Κοινοτικού Συμβουλίου

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 3, το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από εννέα (9) μέλη, σε Κοινότητες με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους και έντεκα (11) σε Κοινότητες με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν (2.001) κατοίκους και άνω.⁴²

Στον αριθμό των ανωτέρω συμβούλων περιλαμβάνεται και ο πρόεδρος.⁴³

Αρμοδιότητες του Κοινοτικού Συμβουλίου

Το Κοινοτικό Συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁴⁴

- α). Αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν την Κοινότητα, με εξαίρεση όσα ανήκαν στην αρμοδιότητα του προέδρου της Κοινότητας.
- β). Εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
- γ). Έχει τις γνωμοδοτικές ή αποφασιστικές αρμοδιότητες σε θέματα ρυθμιστικών σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης

42 Άρθρο 20, Παράγραφος 3 του ΔΚΚ, Κοινοτικές Αρχές.

43 Άρθρο 20, Παράγραφος 3 του ΔΚΚ, Κοινοτικές Αρχές.

44 Άρθρο 110, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του κοινοτικού Συμβουλίου.

προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.), έγκρισης πολεοδομικών μελετών και καθορισμού χρήσεων γης, χωροθέτησης κοιμητηρίων κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

2.3 ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

Σύμφωνα με το Άρθρο 117, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, οι Δήμοι που, στην έδρα τους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, έχουν περισσότερους από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, διαιρούνται σε διαμερίσματα.

Ο Δήμος Αθηναίων διαιρείται σε πέντε (5) έως επτά (7) διαμερίσματα, οι Δήμοι της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά σε τρία (3) έως πέντε (5) και ο Δήμος Πατρέων και οι λοιποί Δήμοι σε δύο (2) έως τέσσερα (4) διαμερίσματα.

Ο αριθμός των διαμερισμάτων και τα όριά τους καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του δημοτικού συμβουλίου και αφού ληφθούν υπόψη η κατανομή του πληθυσμού και η καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.⁴⁵

Κάθε διαμέρισμα έχει ιδιαίτερο δημοτικό κατάστημα. Το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν στα διαμερίσματα.⁴⁶

Σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα παραχωρούνται αρμοδιότητες με σκοπό να προωθηθεί η δημοτική αποκέντρωση στην αντιμετώπιση των τοπικών υποθέσεων.⁴⁷

Όργανα του δημοτικού διαμερίσματος είναι:⁴⁸

- α) Το **συμβούλιο** του διαμερίσματος και
- β) Ο **πρόεδρος** του συμβουλίου του διαμερίσματος.

45 Άρθρο 117, Παράγραφος 2 του ΔΚΚ, Διάρθρωση Δήμων σε Διαμερίσματα.

46 Άρθρο 117, Παράγραφος 3 του ΔΚΚ, Διάρθρωση Δήμων σε Διαμερίσματα.

47 Άρθρο 117, Παράγραφος 4 του ΔΚΚ, Διάρθρωση Δήμων σε Διαμερίσματα.

48 Άρθρο 21, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Δημοτικά Διαμερίσματα- Όργανα.

2.3.1 Το Συμβούλιο του Δημοτικού Διαμερίσματος

Το συμβούλιο του διαμερίσματος αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη, τα οποία εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η εκλογή γίνεται την ίδια ημέρα που εκλέγεται το δημοτικό συμβούλιο και ο δήμαρχος, στα ίδια εκλογικά τμήματα με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.⁴⁹

Η εγκατάσταση των οργάνων κάθε δημοτικού διαμερίσματος γίνεται τον ίδιο χρόνο και με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του λήγει όταν λήξει η θητεία του δημοτικού συμβουλίου.⁵⁰

Αρμοδιότητες του Συμβουλίου του Δημοτικού Διαμερίσματος

Το Συμβούλιο του Δημοτικού Διαμερίσματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁵¹

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μέχρι 31.12.2007, μεταβιβάζεται στο συμβούλιο δημοτικού διαμερίσματος η άσκηση αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην εκτέλεση μικρών τεχνικών έργων, στη διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, σε θέματα κοινωνικής αρωγής, καθώς και σε πρωτοβουλίες για την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Οι πιο πάνω αρμοδιότητες ασκούνται από τη δημοσίευση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την οργάνωση του τρόπου άσκησης των επί μέρους αρμοδιοτήτων, την οργάνωση των αντίστοιχων υπηρεσιών, την εξασφάλιση, μέσω του προϋπολογισμού του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των αναγκαίων πιστώσεων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος με αποφάσεις του εκφράζει γνώμες και διατυπώνει προτάσεις είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής, από τα αρμόδια όργανα του Δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

49 Άρθρο 21, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, Δημοτικά Διαμερίσματα- Όργανα.

50 Άρθρο 21, Παράγραφος 3, του ΔΚΚ, Δημοτικά Διαμερίσματα- Όργανα.

51 Άρθρο 119, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες Συμβουλίου Δημοτικού Διαμερίσματος.

- α) Τις υπηρεσιακές μονάδες του Δήμου για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στο διαμέρισμα με κριτήριο ότι θα συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη του διαμερίσματος.
- β) Την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου που βρίσκονται στην περιοχή του διαμερίσματος.
- γ) Την ύδρευση, αποχέτευση και όλα τα κοινόχρηστα δίκτυα.
- δ) Την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, καθώς και για την καθαριότητα της περιοχής του διαμερίσματος.
- ε) Τους δημοτικούς δρόμους, τις γέφυρες, τις πλατείες, τα δημοτικά άλση, κήπους, υπαίθριους χώρους αναψυχής και γενικά για όλους τους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους της περιοχής του διαμερίσματος.
- στ) Την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής του διαμερίσματος.
- ζ) Τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων της περιοχής του διαμερίσματος.
- η) Την ανάπτυξη της περιφέρειας του διαμερίσματος, σε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά θέματα, τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη του διαμερίσματος να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων του.
- θ) Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.
- ι) Τη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα κοινωφελών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην περιφέρεια του διαμερίσματος.
- ια) Την εκτέλεση νέων έργων, τη συντήρηση και λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί.
- ιβ) Την τροποποίηση των ορίων του δημοτικού διαμερίσματος.
- ιγ) Την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν την περιφέρεια του διαμερίσματος.
- ιδ) Την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής του διαμερίσματος

2.3.2 Ο πρόεδρος του συμβουλίου του Δημοτικού Διαμερίσματος

Αρμοδιότητες του Προέδρου του Δημοτικού Διαμερίσματος:⁵²

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Διαμερίσματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος.
- β) Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που εκχωρείται από τον δήμαρχο. Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του Δήμου τα προβλήματα του διαμερίσματος. Συνεργάζεται με τον δήμαρχο και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο του διαμερίσματος. Παρακολουθεί την προώθηση από το Δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα έκφρασης γνώμης για θέματα που ενδιαφέρουν το διαμέρισμα.

---

⁵² Άρθρο 121, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Προέδρου του Δημοτικού Διαμερίσματος..

2.4. ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

Όργανα του τοπικού διαμερίσματος του Δήμου είναι:⁵³

- α) το **τοπικό συμβούλιο**, τα μέλη του οποίου εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία, και
- β) ο **πρόεδρος** του τοπικού συμβουλίου.

2.4.1 Το Συμβούλιο του Τοπικού Διαμερίσματος

Πληθυσμός Τοπικού Διαμερίσματος	Αριθμός μελών Συμβουλίου
Έως και 500	3
501-2.000	5
2.001 και άνω	7

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Αναλογία πληθυσμού των Τοπικών Διαμερισμάτων και αριθμού των μελών του Συμβουλίου τους.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 4, το τοπικό συμβούλιο, είναι τριμελές (3), προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό μέχρι πεντακόσιους (500) κατοίκους, πενταμελές (5), προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό πεντακοσίων ενός (501) έως δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων και επταμελές (7), προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό δύο χιλιάδων ενός (2.001) κατοίκων και άνω.⁵⁴

Στα τοπικά διαμερίσματα που είναι έδρες των Δήμων και έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων, δεν συνιστώνται τοπικά συμβούλια.⁵⁵

Όργανο κάθε τοπικού διαμερίσματος Κοινότητας, που έχει συσταθεί με το ν. 2539/1997, είναι ο πάρεδρος.⁵⁶

53 Άρθρο 22, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Τοπικά Διαμερίσματα-Όργανα.

54 Άρθρο 22, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, Τοπικά Διαμερίσματα-Όργανα.

55 Άρθρο 22, Παράγραφος 3, του ΔΚΚ, Τοπικά Διαμερίσματα-Όργανα.

Στα τοπικά διαμερίσματα της έδρας της Κοινότητας δεν εκλέγεται πρόεδρος.⁵⁷⁵⁸

Αρμοδιότητες του συμβουλίου του Τοπικού Διαμερίσματος

Τα τοπικά συμβούλια ασκούν τις ακόλουθες αρμοδιότητες, στα όρια του τοπικού διαμερίσματος:^{59 60 61}

1.α). Την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα βλαβών των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης, των αντλιοστασίων, των υδρομαστεύσεων και του συστήματος αποχέτευσης,

τη συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών,

β). τη συντήρηση και λειτουργία των κοιμητηρίων και των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών,

γ). την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα ζημιών στις δημοτικές οδούς, γέφυρες, πλατείες, κοινόχρηστους χώρους, καθώς και στις αγροτικές οδούς,

δ). τη συντήρηση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων,

---

56 Άρθρο 22, Παράγραφος 4, του ΔΚΚ, Τοπικά Διαμερίσματα- Όργανα.

57 Άρθρο 22, Παράγραφος 5, του ΔΚΚ, Τοπικά Διαμερίσματα- Όργανα.

58 Βλέπε σχετικά Άρθρο 134 , του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες των Παρέδρων.

59 Άρθρο 129, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Τοπικού Συμβουλίου και του Προέδρου του.

60 Σύμφωνα με το Άρθρο 129, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, το δημοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε δημοτικής περιόδου, με απόφασή του, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα τοπικά συμβούλια την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται:

i. η έκδοση κανονιστικών πράξεων,

ii. η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,

iii. η σύναψη δανείων και οι όροι τους,

iv. η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και

v. οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

61 Σύμφωνα με το Άρθρο 129, Παράγραφος 3, του ΔΚΚ, αν για οποιονδήποτε λόγο το τοπικό συμβούλιο δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο Δήμος με τα αρμόδια όργανά του.

ε). την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

2. Τα συμβούλια των τοπικών διαμερισμάτων εκφέρουν γνώμη για τα ακόλουθα θέματα, στα όρια της χωρικής τους περιφέρειας:

α). τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του Δήμου που υπάρχει η δυνατότητα να λειτουργήσει στο διαμέρισμα,

β). την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου, που βρίσκονται στο διαμέρισμα,

γ). την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,

δ). διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο, για τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων, εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του τοπικού διαμερίσματος,

ε). διατυπώνει γνώμη για την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων, που βρίσκονται στην περιφέρεια του τοπικού διαμερίσματος,

στ). εκφέρει σύμφωνη γνώμη για την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών στοιχείων του Δήμου που βρίσκονται στα όρια του τοπικού διαμερίσματος.

2.4.2. Ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου

Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου του τοπικού διαμερίσματος είναι ο υποψήφιος σύμβουλος του πλειοψηφήσαντος στο τοπικό διαμέρισμα συνδυασμού, που έχει λάβει τις περισσότερες ψήφους προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας αυτός που είναι πρώτος στην απόφαση της ανακήρυξης.⁶²

Αρμοδιότητες του Προέδρου του Τοπικού Συμβουλίου

Ο πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:⁶³

- α. Μετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου,
- β. Εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου και
- γ. Ενεργεί πληρωμές με την πάγια προκαταβολή.

Επίσης είναι αρμόδιος ώστε διαβιβάζει, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη συνεδρίαση στον δήμαρχο, απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης.⁶⁴

---

62 Άρθρο 128, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου

63 Άρθρο 129, Παράγραφος 5, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Τοπικού Συμβουλίου και του Προέδρου του.

64 Άρθρο 129, Παράγραφος 4, του ΔΚΚ, Αρμοδιότητες του Τοπικού Συμβουλίου και του Προέδρου του.

2.5. Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μέχρι το έτος 1994 οι επικεφαλής των Νομών, Νομάρχες, διορίζονταν και παύονταν με ΠΔ που εκδιδόταν μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών. Από το 1994 (Ν. 2218/1994 και 2240/1994) οι νομοί αποτέλεσαν τον Β' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποτελούν ΝΠΔΔ. Τα όργανά τους και το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αιρετά και αποτελούν όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. ("Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης" Π.Δ. 30/96 ΦΕΚ Α' 21)

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση διακρίνεται στις απλές διοικητικές περιφέρειες, (Νομός) και στις διευρυμένες (διοικητική περιφέρεια περισσότερων νομών).

Σήμερα υπάρχουν συνολικά 50 Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (απλές και διευρυμένες).

Οι διευρυμένες είναι οι εξής: α) Αθηνών-Πειραιώς, β) Ροδόπης-Έβρου και γ) Δράμας –Καβάλας – Ξάνθης).

Οι δυο βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους και ως εκ τούτου οι Ν.Α. δεν ασκούν εποπτεία στους Δήμους και στις Κοινότητες. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους οι Ν.Α. διαθέτουν πόρους που προέρχονται από ίδια έσοδα (φόροι, τέλη, δικαιώματα κ.λπ.) και από κρατική επιχορήγηση.

Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των Νομαρχιών καθίσταται προβληματική, γιατί αυτές βρίσκονται ανάμεσα στις αρμοδιότητες της κρατικής διοίκησης αφενός και στις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφετέρου. Στις Ν.Α. ανήκει πάντως η αρμοδιότητα διοίκησης τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου. π.χ. χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, διαρρύθμισης και λειτουργίας βιομηχανιών, εξασφάλιση της δημόσιας υγιεινής, η κατασκευή σχολικών κτιρίων, κ.τλ.

Όργανα των Ν.Α.: α) το Νομαρχιακό Συμβούλιο β) Οι Νομαρχιακές Επιτροπές και γ) ο Νομάρχης. Ο Νομάρχης και τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία και η θητεία τους είναι τετραετής. Όλες οι

πράξεις των Νομαρχιακών Συμβουλίων και των Νομαρχιακών Επιτροπών αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για να ελεγχθούν αν είναι νόμιμες ή όχι.

2.5.1. Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ

Νομάρχης εκλέγεται ο υποψήφιος Νομάρχης του επιτυχόντος συνδυασμού και η θητεία του είναι τετραετής, όπως και του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

2.5.1.1. Αρμοδιότητες Νομάρχη

Ο Νομάρχης έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- Εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- Εκπροσωπεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκως και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
- Είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.
- Προϊσταται του προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- Διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.
- Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.
- Ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο.
- Συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από μέλη του Ν.Σ., υπαλλήλους της Ν.Α., υπαλλήλους του δημοσίου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της Ν.Α. καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Το Νομάρχη, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο πρώτος στο διορισμό βοηθός Νομάρχη.

2.5.2.ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο αριθμός των Νομαρχιακών Επιτροπών είναι 3, 4, 5 ή 6 αντίστοιχα για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με 21, 25, 31 και 37 και άνω μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του, που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία 3/5 του όλου αριθμού των μελών του, να περιορίζει τον αριθμό των Νομαρχιακών Επιτροπών, όχι όμως κάτω των τριών.

Κάθε Νομαρχιακή Επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρό της και 2 ή 4 μέλη, που καθορίζονται με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Πρόεδρος κάθε Νομαρχιακής Επιτροπής ορίζεται από το Νομάρχη ένα από τα μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Η θητεία του προέδρου της Νομαρχιακής Επιτροπής είναι διετής. Τα υπόλοιπα μέλη των Νομαρχιακών Επιτροπών εκλέγονται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο, μεταξύ των μελών του. Τα μισά από τα εκλεγόμενα μέλη προέρχονται από τη μειοψηφία του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Η θητεία των μελών των Ν.Ε. είναι διετής.

2.5.2.1.Αρμοδιότητες της Νομαρχιακής Επιτροπής

Κάθε Νομαρχιακή Επιτροπή έχει στον τομέα ευθύνης της τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Προετοιμάζει τις υποθέσεις αρμοδιότητας του Νομαρχιακού Συμβουλίου.
- β. Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού, επεξεργάζεται τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.
- γ. Αποφασίζει για τη διάθεση των γραμμένων πιστώσεων στον προϋπολογισμό.
- δ. Καταρτίζει τις διακηρύξεις διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες.
- ε. Αποφασίζει για την έγερση αγωγών, παραιτήσεων από αυτές ή για συμβιβασμό, καθώς και για την άσκηση ενδίκων μέσων.
- στ. Αποφασίζει για την υποβολή διοικητικών προσφυγών στις διοικητικές αρχές.
- ζ. Έχει τις αρμοδιότητες που της μεταβιβάζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο Νομαρχιακό Συμβούλιο για τη λήψη αποφάσεως, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

2.5.3. ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ο αριθμός των μελών κάθε Νομαρχιακού Συμβουλίου, που έχει τετραετή θητεία, προσδιορίζεται με βάση τον πραγματικό πληθυσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτός προκύπτει από την τελευταία απογραφή. Συγκεκριμένα:

- 21 για όσες Νομαρχίες έχουν πληθυσμό έως 100.000 κατοίκους,
- 25 για όσες έχουν από 100.001 έως 150.000 κατοίκους,
- 31 για όσες έχουν από 150.001 έως 200.000 κατοίκους και
- 37 για όσες έχουν περισσότερους από 200.000 κατοίκους.

Στον αριθμό αυτό δεν περιλαμβάνεται ο Νομάρχης.

Κατ' εξαίρεση ο αριθμός των μελών των Νομαρχιακών Συμβουλίων Δωδεκανήσου και Κυκλάδων είναι 41 και 43 αντίστοιχα.

2.5.3.1. Αρμοδιότητες του Νομαρχιακού Συμβουλίου

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες, εκτός από αυτές που ανήκουν στο Νομάρχη ή στις Νομαρχιακές Επιτροπές. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

- α. Τον κανονισμό των εργασιών του, τον Κανονισμό των εργασιών των Νομαρχιακών Επιτροπών και τον οργανισμό των υπηρεσιών της Νομαρχίας.
- β. Την εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.
- γ. Τον προϋπολογισμό και απολογισμό της Νομαρχίας και των νομικών προσώπων της.
- δ. Την επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.
- ε. Την απαλλοτρίωση ακινήτων.
- στ. Την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων.
- ζ. Την παραχώρηση της χρήσης και την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.
- η. Την αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.

- θ. Την σύναψη δανείων και την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών.
- ι. Το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών.
- ια. Την προστασία και αξιοποίηση περιοχών.
- ιβ. Τη μελέτη, την κατασκευή και τη συντήρηση έργων.
- ιγ. Την ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.
- ιδ. Την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και της εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων.
- ιε. Την ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή τη συμμετοχή σε επιχειρήσεις.
- ιστ. Την ανάθεση της άσκησης δραστηριοτήτων στο κράτος ή σε νομικά πρόσωπα.
- ιζ. Τη συγκρότηση συλλογικών οργάνων.
- ιη. Τον ορισμό του αριθμού των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- ιθ. Την εκλογή των μελών των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- κ. Την ανάκληση των προέδρων των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- κα. Την εξόφληση χρεών προς τη Νομαρχία σε δόσεις.
- κβ. Την έντοκη κατάθεση των εσόδων της Νομαρχίας.
- κγ. Τη σύσταση πάγιας προκαταβολής.
- κδ. Την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.
- κε. Την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της Νομαρχίας.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του, εκτός από αυτές των περιπτώσεων α - ε', ι', ιγ', ιε' - κβ' και κε' στις Νομαρχιακές Επιτροπές ή στο Νομάρχη.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες, οι οποίες σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ανήκουν ή μεταβιβάζονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Παράβαση των αποφάσεων αυτών τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 459 του Ποινικού Κώδικα, εκτός αν από άλλες διατάξεις προβλέπεται βαρύτερη ποινή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

3. ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ (γενικά)

Το εκλογικό σύστημα είναι η διαδικασία έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας υπό το καθεστώς της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Το ισχύον Σύνταγμα καθιερώνει δημοκρατία έμμεση ή αντιπροσωπευτική. Αυτό σημαίνει ότι το εκλογικό σώμα, δηλαδή ο λαός, δεν ασκεί ο ίδιος την εξουσία του, αλλά περιορίζεται στην εκλογή τόσο των μελών του κοινοβουλίου, όσο και των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η δημοκρατία στηρίζεται στην ανάδειξη αντιπροσώπων των πολιτών μέσω εκλογικών διαδικασιών που οφείλουν να αναπαράγουν όσο πιο αντιπροσωπευτικά μπορούν διακριτές ομάδες πολιτών.

Ο αντιπρόσωπος πρέπει να έχει διακριτό ρόλο ευθύνης στο πολιτικό σύστημα και να είναι δυνατόν να ελεγχθεί άμεσα από αυτούς που αντιπροσωπεύει.

Ο Θεμελιώδης Χάρτης της Χώρας δεν καθορίζει εκλογικό σύστημα. Έχει παγίως νομολογηθεί⁶⁵ ότι «η ειδικότερη ρύθμιση του τρόπου εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών επαφίεται στον κοινό νομοθέτη,⁶⁶ ο οποίος διαθέτει ευρύ περιθώριο εκτίμησης για τον καθορισμό, εν όψει των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών που επικρατούν κάθε φορά, του κατά την κρίση του πλέον πρόσφορου και ενδεδειγμένου για τις συγκεκριμένες περιστάσεις εκλογικού συστήματος, πάντοτε, όμως, υπό την επιφύλαξη της τήρησης της αρχής της ισότητας, αλλά και της αρχής της ευρύτερης δυνατής λαϊκής εκπροσώπησης, αρχές οι οποίες διέπουν την εκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.⁶⁷

---

65 Βλέπε μεταξύ άλλων ΣτΕ [Τμ. Γ'] 3402/2003, ΣτΕ [Τμ. Γ'] 3401/2003, ΣτΕ [Τμ. Γ'] 545/2001, ΣτΕ [Τμ. Γ'] 3156/2000, αδημοσίευτες).

66 Σύμφωνα με την υπ' αριθμ.12/2005 του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου «ναι μεν ο καθορισμός του εκλογικού συστήματος ανήκει στον εκλογικό νομοθέτη, η ευχέρειά του όμως έχει ως ελάχιστο συνταγματικό ανυπέρβλητο όριο την υποχρέωσή του να μην θίγει τον πυρήνα του εκλογικού δικαιώματος (...).

67 Απόσπασμα από την Έκθεση επί του Νομοσχεδίου «Ρύθμιση θεμάτων εθνικών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών και διευθέτηση ειδικών θεμάτων», Εισηγητής, Δημήτριος Κανελλόπουλος, ειδικός επιστημονικός συνεργάτης, Αθήνα ,2006.

Στη χώρα μας, σχεδόν παραδοσιακά, το πρόβλημα της επιλογής του εκλογικού συστήματος συνδέεται με τις βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις της πολιτικής συγκυρίας.

3.1.Ο ΝΕΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (Γενικά στοιχεία)

Καθόσον η παλαιότερη κωδικοποίηση του Π.Δ.410/1995 είχε προ πολλού ξεπεραστεί με αλληπάλληλες τροποποιήσεις πολλών διατάξεων του, ήδη από την υλοποίηση του προγράμματος «Ι. Καποδίστριας» η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για την Αυτοδιοίκηση κρίθηκε επιβεβλημένη.

Έτσι, μετά από μακρές διαδικασίες διαβούλευσης, στις οποίες συμμετείχε ενεργά η ΚΕΔΚΕ,⁶⁸ προετοιμάστηκε⁶⁹ αρχικά ένα πρώτο σχέδιο⁷⁰ για τον Νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο προτάθηκε για ψήφιση,⁷¹ αλλά τελικά οι διαδικασίες σταμάτησαν καθώς προκηρύχθηκαν πρόωρες εκλογές (2004).

Μετά την διενέργεια των εκλογών, η συζήτηση για τον Νέο Κώδικα επανήλθε, το πρώτο σχέδιο αξιοποιήθηκε ως προεργασία και ύστερα πάλι από διαβουλεύσεις, ψηφίστηκε ο Νόμος 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α'8,6,2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

Με την εξαίρεση των διατάξεων για την εκλογή δημάρχου με το 42% των ψήφων από την πρώτη Κυριακή,⁷² που πυροδότησε σφοδρές αντιδράσεις, στις σχετικές διαδικασίες επικράτησε συχνά το συναινετικό πνεύμα.

68 Πρέπει να επισημανθεί ότι καθ' όλη τη διάρκεια και τον σχεδιασμό του Νέου Κώδικα η παρέμβαση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μέσω της ΚΕΔΚΕ, υπήρξε καταλυτική και επιστημονικά τεκμηριωμένη.

69 από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

70 Βλέπε αναλυτικά σχετικό αφιέρωμα στο περιοδικό της ΚΕΔΚΕ «Επιθεώρηση Τ.Α.», Περίοδος Η', Τεύχος 103, Νοέμβριος 2003

71 Σύμφωνα με Έκθεση της Διαρκούς Επιτροπής Δημοσίας Διοίκησης, Δημοσίας Τάξης και Δικαιοσύνης. Βλέπε Παράρτημα.

72 Βλέπε παρακάτω σχετικό κεφάλαιο 3.2.

3.1.2 Ο Νόμος 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α'/8,6,2006)

Οι αλλαγές που έφερε ο Νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων (συνοπτική αναφορά)

Ο Νόμος 3463/2006 αποτελεί ένα κείμενο κωδικοποίησης το οποίο περιλαμβάνει σημαντικές ρυθμίσεις για την οργάνωση και λειτουργία των Ο.Τ.Α.

Ο Κώδικας έχει αφενός τεχνικό χαρακτήρα καθώς προορίζεται να λειτουργήσει ως εγχειρίδιο και «βασικό εργαλείο δουλειάς» για την τοπική αυτοδιοίκηση αφετέρου δε, αποτυπώνει «βασικές πολιτικές επιλογές της ηγεσίας της χώρας όσον αφορά την οργάνωση και λειτουργία ενός θεμελιώδους θεσμού του δημοσίου βίου των Ελλήνων, δηλαδή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το γεγονός εξάλλου, ότι δηλαδή πρόκειται ακριβώς για Κώδικα, περιορίζει την ρυθμιστική εμβέλεια και επιβάλλει την εύστοχη επικέντρωση του νομοθέτη στα ουσιώδη ζητήματα ως προς τα οποία καλείται η κεντρική εξουσία να εκπονήσει λακωνικές, σαφείς αλλά και πλήρεις, νομοτεχνικά όσο το δυνατόν αρτιότερες διατάξεις, αντλώντας πάντα διδάγματα από την εμπειρία εφαρμογής των παλαιότερων ΔΚΚ.⁷³

Ο Νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων περιλαμβάνει ορισμένες πολύ σημαντικές καινοτομίες, οι οποίες έγιναν, στο μεγαλύτερο μέρος τους, αποδεκτές από τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Αναφέρω ενδεικτικά τη συστηματοποίηση, για πρώτη φορά, των αρμοδιοτήτων των Δήμων και Κοινοτήτων προς αποφυγή επικαλύψεων και προς απλοποίηση του προληπτικού ελέγχου, την ανάπτυξη θεσμών τοπικής δημοκρατίας, την εισαγωγή, για πρώτη φορά, του τοπικού δημοψηφίσματος, την προώθηση της συμμετοχής του πολίτη στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, τη διαμόρφωση εγγυήσεων κοινωνικού ελέγχου της τοπικής εξουσίας με το

---

73 Από Εισήγηση του Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών Νικόλαου-Κομνηνού Χλέπα, , με θέμα: «ο Νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας: μια πρώτη ανάγνωση» δημοσιευμένο στον δικτυακό τόπο του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, <http://kdp.pspa.uoa.gr>.

δικαίωμα των δημοτών και των κατοίκων να υποβάλλουν αναφορές και ερωτήσεις προς τα όργανα του Δήμου και της Κοινότητας.

Περαιτέρω, καθιερώνονται η Χάρτα Δικαιωμάτων του Δημότη, η κατάρτιση Οδηγού του Δημότη και η υποχρέωση της δημοτικής και κοινοτικής αρχής να προβαίνει σε ετήσιο Απολογισμό Πεπραγμένων σε δημόσια συνεδρίαση.

Επίσης θεσμοθετείται πλέγμα διατάξεων, με τις οποίες περιορίζεται σημαντικά η κρατική εποπτεία που ασκείται στις πράξεις των Δήμων και Κοινοτήτων από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ενισχύεται ο κοινωνικός ρόλος των ΟΤΑ, εκσυγχρονίζεται η οικονομική τους διοίκηση με όρους διαφάνειας, εξυγιαίνονται οι δημοτικές επιχειρήσεις που αποτελούσαν εστία οικονομικής καχεξίας και αιμορραγίας για πολλούς Δήμους, την ενίσχυση της αποκέντρωσης κλπ.

3.1.3 Οι αλλαγές που επήλθαν στην εκλογική διαδικασία με την εφαρμογή του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

- Ως επιτυχών συνδυασμός σε όλους τους Δήμους, ανεξαρτήτως πληθυσμού, αναδεικνύεται⁷⁴ από την πρώτη Κυριακή αυτός που θα συγκεντρώσει ποσοστό τουλάχιστον **42%** επί του συνόλου των έγκυρων^{75 76}.
- Για την ανάδειξη των κοινοτικών αρχών, επιτυχών συνδυασμός θεωρείται εκείνος που συγκέντρωσε έστω και την

74 Σύμφωνα με το ν.3434/2006 (Α' 21) οι διατάξεις του οποίου έχουν ενσωματωθεί στο νέο ΔΚΚ, Κεφάλαιο ΣΤ' Άρθρο 50.

75 Για την κατανομή των εδρών και τον καθορισμό του εκλογικού μέτρου, τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα. Βλέπε Άρθρο 1, Ν.3434 /2006 ψηφοδελτίων. Σημείωση: τα λευκά ψηφοδέλτια πάντα δεν προσμετρώνταν ως έγκυρα, έως ότου εκδόθηκε το 2005 η υπ' αριθμόν 12 απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που τα θεώρησε έγκυρα. Το ειδικό Δικαστήριο προβλέπεται από το Άρθρο 100 του Συντάγματος. Ωστόσο, κατά κοινή παραδοχή, το λευκό ψηφοδέλτιο έχει τη δική του σημαντικότητα, έννοια και αξία, την οποία οφείλει να λαμβάνει υπόψη του το κάθε πολιτικό σύστημα και εμπεριέχει μηνύματα τα οποία πρέπει να αποκωδικοποιούνται ανάλογα. Ο συνυπολογισμός του λευκού ψηφοδελτίου στα έγκυρα για τη διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου, αλλοίωση της πραγματικής βούλησης των πολιτών που ψήφισαν.

76 Σύμφωνα με τον παλαιό ΔΚΚ (ΠΔ 410/1995) επιτυχών συνδυασμός θεωρούνταν αυτός που θα συγκέντρωνε την «απόλυτη πλειοψηφία» ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μια έδρα.

σχετική πλειοψηφία και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα.⁷⁷

- Διευρύνονται τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα για τους υποψηφίους στα αιρετά αξιώματα.⁷⁸
- Εισάγεται ο όρος «τοπικό διαμέρισμα», ο οποίος αντιστοιχεί στον όρο «δημοτικό διαμέρισμα» που είχε θεσπιστεί με το άρθρο 2 παρ.10 του Ν.2539/1997 (ΦΕΚ Α' 244).
- Δήμοι με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων διαιρούνται σε δημοτικά διαμερίσματα.⁷⁹
- Κοινότητες με πληθυσμό άνω των 4.000 κατοίκων αναγνωρίζονται σε Δήμους.⁸⁰
- Αλλάζει το πληθυσμιακό κριτήριο για τον διαχωρισμό των τοπικών συμβουλίων σε 3μελή, 5μελή και 7μελή, ενώ ο Πρόεδρος των 5μελών και 7μελών συμβουλίων δεν είναι πλέον μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου.⁸¹
- Εισάγεται η δυνατότητα εκλογής χωρίς σταυρό ως δημοτικών συμβούλων αυτών που είχαν διατελέσει Δήμαρχοι τουλάχιστον για δύο δημοτικές περιόδους και μία ως Πρόεδροι Κοινότητας.⁸²
- Απλοποιείται η διαδικασία εκδίκασης των ενστάσεων κατά του κύρους των εκλογών.⁸³

77 Δηλαδή ό,τι ίσχυε κατά την διάταξη του Άρθρου 71 παρ. 1 του παλαιού ΔΚΚ για τις Κοινότητες με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων. Εδώ ο νομοθέτης προβλέπει στην επίτευξη μικρότερου ποσοστού ψήφων για την ανακήρυξη ως επιτυχόντος ορισμένου συνδυασμού κατά τις εκλογές για την ανάδειξη των κοινοτικών αρχών σε σχέση με το ποσοστό ψήφων που απαιτείται για την ανάδειξη δημοτικών αρχών. Αυτή η διαφορά έγκειται όχι στο πληθυσμιακό κριτήριο αλλά στον χαρακτήρα του ΟΤΑ ως Δήμου ή Κοινότητας αναγνωρίζοντας την έκταση και την σπουδαιότητα των αρμοδιοτήτων και την διαφορετική ως εκ τούτου διοικητική οργάνωσή τους. Βλέπε σχετική Νομολογία Άρθρο 50, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Εκδόσεις Ε.Ε.Τ.Α.Α., ΑΘΗΝΑ 2006.

78 Παράβλεπε Άρθρο 47, Κωλύματα και ασυμβίβαστα του Π.Δ. 410/1995 και Άρθρο 29, Κωλύματα και ασυμβίβαστα του ΔΚΚ (3463/2006).

79 Άρθρο 19, του ΔΚΚ, Διάρθρωση Δήμων σε Διαμερίσματα.

80 Άρθρο 2, Παράγραφος 1, εδάφιο γ, του ΔΚΚ, Δήμοι- Κοινότητες.

81 Παράβλεπε Άρθρο 122, Σύσταση – Συγκρότηση Τοπικών Συμβουλίων, του Π.Δ. 410/1995 και Άρθρο 22, Παράγραφος 2, Τοπικά διαμερίσματα- Όργανα, του ΔΚΚ (3463/2006)

82 Άρθρο 34, Παράγραφος 2, εδάφιο γ', του ΔΚΚ, Υποψηφιότητες.

83 Παράβλεπε Άρθρα 81 και 82, Εκδίκαση των ενστάσεων και Διαδικασία για την εκδίκαση, του Π.Δ. 410/1995 και Άρθρο 67, Διαδικασία εκδίκασης των ενστάσεων, του ΔΚΚ (3463/2006)

- Θεσμοθετούνται και αναγνωρίζονται, για πρώτη φορά, οι δημοτικές παρατάξεις. Μάλιστα, προς ενίσχυση των ασθενέστερων συνδυασμών, προβλέπεται ότι μπορεί να υπάρχει δημοτική παράταξη με έναν μόνο δημοτικό σύμβουλο.⁸⁴
- Καθιερώνεται γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου.
- Αυξάνεται ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων και αντιδημάρχων ανάλογα με τον πληθυσμό του κάθε Δήμου.⁸⁵
- Αναβαθμίζεται ο ρόλος της μειοψηφίας με πλέγμα διατάξεων, οι οποίες προβλέπουν μεταξύ άλλων ότι:
  - α) Αντιπρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου εκλέγεται ο υποψήφιος τον οποίο προτείνει και εκλέγει κυριαρχικά η μειοψηφία.⁸⁶
  - β) Η μειοψηφία έχει διευρυμένη συμμετοχή στη Δημαρχιακή Επιτροπή.⁸⁷
  - γ) Η μειοψηφία έχει διευρυμένη συμμετοχή στη διοίκηση των ιδρυμάτων και των ΝΠΔΔ των Δήμων και Κοινοτήτων.⁸⁸

Για πρώτη φορά στις εκλογές της 15^{ης} Οκτωβρίου 2006 έτυχαν εφαρμογής οι διατάξεις του Ν.3202/2003 (ΦΕΚ Α' 284) για τις εκλογικές δαπάνες⁸⁹. Οι διατάξεις αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές αφού οι συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κλήθηκαν να διεξάγουν τον προεκλογικό τους αγώνα εντός συγκεκριμένου κανονιστικού πλαισίου, το οποίο εγγυάται την ίση μεταχείριση και τον

84 Άρθρο 94, του ΔΚΚ, Δημοτικές Παρατάξεις.

85 Σημειώνεται εδώ ότι ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων αυξάνεται με το νέο ΔΚΚ (Ν.3463/2006) και κλιμακώνεται σταδιακά από 13 μέλη (στους Δήμους με πληθυσμό έως 5.000 κατοίκους) έως 45 μέλη (στους Δήμους με πληθυσμό 500.001 κατοίκων και άνω). Οι αντίστοιχοι αριθμοί στον προηγούμενο ΔΚΚ (Π.Δ. 410/1995) κλιμακώνονταν από 11 έως 41 συμβούλους.

86 Άρθρο 92, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Εκλογή Προεδρίου.

87 Άρθρο 104, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Εκλογή της Δημαρχιακής Επιτροπής. « Στις Δημαρχιακές Επιτροπές με πέντε (5) μέλη ένα (1) από τα μέλη τους, στις Δημαρχιακές Επιτροπές με επτά (7) μέλη δύο (2) από τα μέλη τους, και στις Δημαρχιακές Επιτροπές με εννέα (9) μέλη τρία (3) από τα μέλη τους, προέρχονται από το σύνολο των συμβούλων των επιλαχόντων συνδυασμών και εκλέγονται από τα μέλη των ίδιων των συνδυασμών.»

88 Άρθρο 227, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, Διοίκηση. «Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου του ιδρύματος εκλέγονται δύο (2) τουλάχιστον δημοτικοί σύμβουλοι, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται από τη μειοψηφία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου (...).».

89 Βλέπε στο Παράρτημα.

αποτελεσματικό και ουσιαστικό έλεγχο των οικονομικών συναλλαγών τους.⁹⁰

3.2. ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 42%

Θεωρώ απαραίτητο να σταθούμε στο Άρθρο 50 παράγραφος 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, το οποίο αναφέρει ρητά ότι «ως επιτυχών συνδυασμός θεωρείται εκείνος ο οποίος «πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων, και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μια έδρα.(...).»⁹¹, καθώς ήταν ένα άρθρο, το οποίο κατά την διάρκεια των διαβουλεύσεων και των σχετικών διαδικασιών ψήφισης του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, πυροδότησε σφοδρές αντιδράσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ των μελών του Ελληνικού Κοινοβουλίου καθώς και πολλές συζητήσεις, κρίσεις και σχόλια από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Η καθιέρωση του 42% ως ορίου για την ανάδειξη επιτυχόντος συνδυασμού από την πρώτη Κυριακή⁹² στοχεύει στην «εξάλειψη φαινομένων όπως η σύναψη ευκαιριακών συμμαχιών» μεταξύ πρώτης και δεύτερης Κυριακής, με απώτερο σκοπό την διασφάλιση του θεσμικού ρόλου των ΟΤΑ για την πρόοδο των τοπικών υποθέσεων και την εξασφάλιση σταθερότητας στη διοίκηση μέσω ενός σαφώς διαμορφωμένου και εκ των προτέρων γνωστού προγράμματος. Από την σύναψη συμμαχιών της τελευταίας στιγμής οδηγούμαστε συχνά σε «σύνθεση» προγραμματικών λόγων οι οποίοι

90 Από την Εγκύκλιο για τη διενέργεια των Εκλογών της 15ης Οκτωβρίου 2006 για την ανάδειξη Δημοτικών και Κοινοτικών Αρχών, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης- Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α., Ιούλιος 2006, ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

91 Και το οποίο τροποποιεί το πρώτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 71 του π.δ.410/1995 το οποίο όριζε ότι «επιτυχών συνδυασμός θεωρείται αυτός που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία (το 50 + 1) ολοκλήρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα. (...).»

92 Το κείμενο έχει βασιστεί στην μελέτη των πρακτικών της ΞΘ' Συνεδρίασης της Βουλής (24η Ιανουαρίου 2006), της Ο' Συνεδρίασης (25η Ιανουαρίου 2006), καθώς και της ΟΑ' Συνεδρίασης της Βουλής (26η Ιανουαρίου 2006).

δεν παρουσιάζουν ενότητα και οι ψηφοφόροι δεν μπορούν να διαμορφώσουν μια καθαρή πολιτική κρίση.⁹³

Το μέτρο εξασφαλίζει:

- Μείωση αν όχι αποτροπή του φαινομένου της «συναλλαγής» που συντελείται στο ενδιάμεσο των εκλογών
- Εξοικονόμηση πόρων, αποτρέποντας τη δεύτερη Κυριακή από πολλούς Δήμους και Κοινότητες.
- Διαφάνεια, θεσμική θωράκιση αλλά και βελτίωση της ποιότητας της Αυτοδιοίκησης.
- ένα ικανό ποσοστό δημοκρατικής νομιμοποίησης στις εκλογές της Αυτοδιοίκησης. (Όπως μία κυβέρνηση μπορεί να κυβερνά με ένα τέτοιο ποσοστό.)
- Ξεκάθαρη προγραμματικό λόγο , και ξεκάθαρη πολιτική τοποθέτηση των δημοτικών συνδυασμών.
- Την σύναψη προεκλογικών συμμαχιών ΜΟΝΟ όταν αυτές είναι ξεκάθαρες, στηρίζονται σε ενιαίο προγραμματικό λόγο και ενιαία κοινωνική έκφραση.
- Ανάλυση της πολιτικής ευθύνης. (Μέσω των ξεκάθαρων προγραμματικών δεσμεύσεων).
- Εκλογή συνδυασμών με καθαρές προεκλογικές δεσμεύσεις και όχι με βάση αμοιβαίες προεκλογικές υποχωρήσεις και συζητήσεις κάτω από το τραπέζι πριν από τις επαναληπτικές εκλογές.
- Αποτροπή φαινομένων νόθευσης της λαϊκής βούλησης λόγω των συναλλαγών, των ευκαιριακών εκλογικών συμμαχιών από την μία Κυριακή στην άλλη.

Ωστόσο, η αντίθετη γνώμη, θεωρεί ότι η καθιέρωση του 42% ως ορίου για την ανάδειξη επιτυχόντος συνδυασμού από την πρώτη Κυριακή βασίζεται καθαρά σε λόγους «μικροκομματικού υπολογισμού», είναι ουσιαστικά μία έμπνευση «κομματικής αλημείας» η οποία θα δώσει προβάδισμα σε κόμματα.....,καθοδηγείται η ανάδειξη των αρχών της Τοπικής

---

93 Εγκύκλιος για τη διενέργεια των Εκλογών της 15ης Οκτωβρίου 2006 για την ανάδειξη Δημοτικών και Κοινοτικών Αρχών, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης- Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α., Ιούλιος 2006, ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Αυτοδιοίκησης μέσα από τον «κομματικό εναγκαλισμό» των τελευταίων. Έτσι, το μέτρο οδηγεί σε:

- Μια δημοτική πλειοψηφία που καλείται να κυβερνήσει τον Δήμο βασιζόμενη σε σαφώς στενότερη εκλογική νομιμοποίηση.
- Αποτροπή της μεγάλης κινητικότητας που υπάρχει στις τοπικές και περιφερειακές κοινωνίες για προγραμματικές και κοινωνικές συγκλήσεις είτε αυτές εκφράζονται στον πρώτο γύρο, είτε κυρίως στον δεύτερο γύρο των δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών.
- Αποτροπή δημιουργίας διοικήσεων με ευρύτερη κοινωνική συναίνεση πιο κοντά στον πολίτη και με μεγαλύτερη πολυφωνία
- Στενότητα και κομματικοποίηση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Μικρότερο ποσοστό κοινωνικής συναίνεσης και νομιμοποίησης
- Υποβιβασμό της έννοιας της Αυτοδιοίκησης, με την παραδοχή ότι κάθε φορά, ανάμεσα στις δύο εκλογές γίνονται κάποιες συναλλαγές,
- η εκλογή του Δημάρχου με ισχυρή νομιμοποίηση «έστω και σαν δεύτερη επιλογή του πολίτη κατά την δεύτερη Κυριακή» συνδυάζεται με πολύ ισχυρή πλειοψηφία στο συμβούλιο.⁹⁴

---

94 Από Εισήγηση του Αναπληρωτή Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών Νικόλαου-Κομνηνού Χλέπα, , με θέμα: «ο Νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας: μια πρώτη ανάγνωση» δημοσιευμένο στον δικτυακό τόπο του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, <http://kdp.pspa.uoa.gr>.

3.3 ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ (γενικά)

Οι Νομαρχιακές και Δημοτικές Εκλογές για την ανάδειξη των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ταυτόχρονα μια κρίσιμη πολιτική αναμέτρηση, καθώς συμπυκνώνουν πολυσήμαντα πολιτικά μηνύματα των Πολιτών, σηματοδοτώντας θετικά ή αρνητικά τις πολιτικές συγκυρίες.

Οι Νομαρχιακές και Δημοτικές Εκλογές είναι μια κρίσιμη Αυτοδιοικητική και Πολιτική μάχη, που συνδέεται άρρηκτα με τις δυνατότητες της χώρας, με την εμπέδωση και την ενδυνάμωση όλων των δομών και θεσμών της Αποκέντρωσης και της συμμετοχής των Πολιτών.

Βασικά κριτήρια στην αξιολόγηση που θα κάνουν οι πολίτες είναι η καθημερινότητά τους, ο απολογισμός από την παρουσία των αιρετών στην αυτοδιοίκηση, οι προσδοκίες από τις προτάσεις των υποψηφίων, η σύνθεση και η αναφορά των ψηφοδελτίων.⁹⁵

Στο Τέταρτο και Πέμπτο Κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στον τρόπο ανάδειξης των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δημοτικές και Νομαρχιακές Εκλογές)

---

95 Από δικτυακό τόπο: www.hri.org

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Άποψη της κεντρικής πλατείας της Χώρας Σεριφου,
όπου δεσπόζει το νεοκλασικό κτίριο του Δημαρχείου.

4.1 ΕΚΛΟΓΕΣ (εισαγωγικά)

Εκλογικό δικαίωμα έχουν οι δημότες, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους κατά την ημερομηνία διενέργειας των εκλογών, είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του κράτους και δεν έχουν στερηθεί το δικαίωμα του εκλέγειν

Οι πολίτες των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές (και όχι στις νομαρχιακές εκλογές), εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους δήμου ή κοινότητας του κράτους

Εκλόγιμοι σε κάθε αιρετό αξίωμα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, είναι οι δημότες του δήμου ή της κοινότητας που έχουν τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν και έχουν συμπληρώσει κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών το 21ο έτος της ηλικίας τους. Το δικαίωμα του εκλέγεσθαι για τα αξιώματα του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου, συμβούλου δημοτικού διαμερίσματος, τοπικού συμβούλου ή παρέδρου, έχουν και οι πολίτες των λοιπών κρατών μελών της Ε.Ε.

Εκλόγιμοι στα αξιώματα του προέδρου της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, του νομάρχη και του νομαρχιακού συμβούλου, είναι οι δημότες των δήμων και κοινοτήτων της περιφέρειας της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι έχουν τη νόμιμη ικανότητα του εκλέγειν και έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών.

4.2 ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ – ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Η ανάδειξη των δημοτικών και κοινοτικών αρχών αποτελεί σημαντικό γεγονός για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και την πορεία που αυτή θα ακολουθήσει. Με δεδομένο ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνιστά φορέα τοπικής δημοκρατίας και μάλιστα άμεσης, είναι εύλογο οι εκλογές για την ανάδειξη των Αρχών της να

ενδιαφέρουν τις τοπικές κοινωνίες, οι οποίες ζητούν έγκαιρη και πλήρη σχετική ενημέρωση.⁹⁶

4.3 ΔΗΜΟΙ- ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Στις εκλογές των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%) επί του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα.

Στις Κοινότητες θεωρείται επιτυχών ο συνδυασμός που συγκέντρωσε έστω και τη σχετική πλειοψηφία και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα.⁹⁷

4.3.1 Εκλογή Δημάρχου- Προέδρου της Κοινότητας⁹⁸

Δήμαρχος ή πρόεδρος της Κοινότητας εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού.

4.3.2 Κατανομή εδρών δημοτικού συμβουλίου

Κατανομή εδρών επιτυχόντος συνδυασμού σε δήμους με ποσοστό από τουλάχιστον 42% μέχρι και 60%

Από το σύνολο των εδρών των δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων, τα τρία πέμπτα (3/5) ανήκουν στον **επιτυχόντα** συνδυασμό και τα δύο πέμπτα (2/5) στους **επιλαχόντες**, ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, που έλαβε καθένας από αυτούς.^{99 100}

96 Εγκύκλιος για τη διενέργεια των Εκλογών της 15ης Οκτωβρίου 2006 για την ανάδειξη Δημοτικών και Κοινοτικών Αρχών, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης- Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α., Ιούλιος 2006, ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

97 Άρθρο 50, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Επιτυχών-Επιλαχόντες συνδυασμοί

98 Άρθρο 50, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, Επιτυχών-Επιλαχόντες συνδυασμοί

99 Άρθρο 51, Παράγραφος 1, του ΔΚΚ, Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

Οι έδρες που αναλογούν στα τρία πέμπτα (3/5) και στα δύο πέμπτα (2/5) των δημοτικών συμβούλων έχουν, αντίστοιχα, ως εξής: ¹⁰¹

Δήμοι (πληθυσμός)	Αριθμός μελών Δημοτικού Συμβουλίου	Δημοτικοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από τη πλειοψηφία	Δημοτικοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από τη μειοψηφία
Έως και 5.000	13	8	5
5.001-10.000	17	10	7
10.001-30.000	21	13	8
30.001-60.000	27	16	11
60.001-100.000	33	20	13
100.001-150.000	37	22	15
150.001-500.000	41	25	16
500.001 και άνω	45	27	18

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Κατανομή των εδρών μεταξύ των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στους επιλαχόντες συνδυασμούς.

Οι έδρες των κοινοτικών συμβούλων έχουν αντίστοιχα ως εξής:

Κοινότητες (πληθυσμός)	Αριθμός μελών Κοινοτικού Συμβουλίου	Κοινοτικοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από τη πλειοψηφία	Κοινοτικοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από τη μειοψηφία
Έως και 2.000	9	5	4
2001 και άνω	11	7	4

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 Κατανομή των εδρών μεταξύ των κοινοτικών συμβούλων που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των κοινοτικών συμβούλων που ανήκουν στους επιλαχόντες συνδυασμούς.

100 Αν κατά τον υπολογισμό των τριών πέμπτων (3/5) και των δύο πέμπτων (2/5) του αριθμού των εδρών προκύπτει κλάσμα μικρότερο του ημίσεως της μονάδας, δεν υπολογίζεται, ενώ, στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο του ημίσεως, στρογγυλοποιείται στην επόμενη μονάδα.

101 Άρθρο 51, Παράγραφος 3, του ΔΚΚ, Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

Η αναλογική κατανομή των εδρών γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:¹⁰²

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα, σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα, όλοι μαζί οι συνδυασμοί, που συμμετείχαν στις εκλογές, εκτός από τον επιτυχόντα, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχεί στα δυο πέμπτα ($2/5$), αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπόμενου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι διάφοροι επιλαχόντες συνδυασμοί με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα, κατά σειρά, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν. Αν οι συνδυασμοί αυτοί έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων γίνεται κλήρωση.

Αν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα, παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε επιλαχών συνδυασμός. Αν έχει απομείνει προς διάθεση μία μόνο έδρα, την έδρα αυτή καταλαμβάνει ο επιλαχών συνδυασμός που έχει καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα και παρουσιάζει το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα δεν δίδεται στο συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο.

---

¹⁰² Άρθρο 51, Παράγραφος 4, του ΔΚΚ, Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

Κατανομή εδρών επιτυχόντος συνδυασμού σε δήμους με ποσοστό πάνω από 60%

Αν ο πρώτος συνδυασμός, σε όλους γενικά τους Δήμους, ανεξάρτητα από τον πληθυσμό τους, καθώς και στις Κοινότητες, συγκεντρώνει ποσοστό έγκυρων ψηφοδελτίων πάνω από εξήντα τοις εκατό (60%), τότε η κατανομή όλων των εδρών γίνεται **αναλογικά** μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.¹⁰³

Η αναλογική κατανομή των εδρών στην περίπτωση της παραγράφου 2 γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα, όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Στην περίπτωση αυτή ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών που ξεπερνά το ποσοστό των τριών πέμπτων (3/5). Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων αυτών των συνδυασμών ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός.

---

103 Άρθρο 51, Παράγραφος 2, του ΔΚΚ, Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο.

Σε περίπτωση που έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο δήμαρχος, ο πρόεδρος Κοινότητας και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά, σε ψήφους προτίμησης, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.¹⁰⁴

Τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι

Σύμφωνα με το Άρθρο 54 του ΔΚΚ, τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 50, κατά σειρά, οι τυχόν υποψήφιοι της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 34^{105*} και έπονται αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

Οι υποψήφιοι δήμαρχοι ή πρόεδροι Κοινοτήτων των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυγχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους.

Οι λοιποί υποψήφιοι του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων τους, με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ενεργεί κλήρωση.

104 Άρθρο 51, Παράγραφος 5, του ΔΚΚ, Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

105 Σε κάθε συνδυασμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων μπορεί να περιλαμβάνονται μέχρι δύο (2) υποψήφιοι, οι οποίοι διετέλεσαν αιρετοί για τρεις περιόδους στο αξίωμα του δημάρχου ή για μια περίοδο στο αξίωμα του δημάρχου και τρεις περιόδους σε εκείνο του προέδρου Κοινότητας σε οποιονδήποτε Δήμο ή Κοινότητα του ίδιου νομού. Για τους ανωτέρω υποψηφίους δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης. Αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

4.3.3. ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Εφόσον κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει ποσοστό 42% την πρώτη Κυριακή ή δύο από τους συνδυασμούς ισοψηφήσουν με 42% ή δύο από τους συνδυασμούς ισοψηφήσουν με ποσοστό πάνω από 42%, οι εκλογές επαναλαμβάνονται τη δεύτερη Κυριακή (22 Οκτωβρίου 2006).

Κατά την επαναληπτική ψηφοφορία δεν εκλέγονται δημοτικοί σύμβουλοι, αλλά μόνο ο Δήμαρχος. Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος Δήμαρχος και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των εγκύρων ψηφοδελτίων (50% συν ένα). Εάν υπάρξει ισοψηφία, τότε γίνεται κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού

4.3.3.1. Κατανομή εδρών μετά την επαναληπτική ψηφοφορία

Όταν γίνεται επαναληπτική ψηφοφορία οι έδρες των δημοτικών συμβουλίων κατανέμονται στους συνδυασμούς σε δύο φάσεις που λέγονται κατανομές:

Πρώτη κατανομή (Α): Σε αυτή κατανέμονται οι μισές έδρες αναλογικά σε όλους τους συνδυασμούς που πήραν μέρος στις εκλογές, με βάση τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην πρώτη ψηφοφορία, εφόσον έλαβαν το εκλογικό μέτρο της Α' κατανομής. Το κλάσμα που προκύπτει στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα.

Δεύτερη κατανομή (Β): Σε αυτή κατανέμονται οι υπόλοιπες έδρες μόνο ανάμεσα σε δύο συνδυασμούς από αυτούς που πήραν μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία.

Έδρες Α' κατανομής

Οι έδρες της Α' κατανομής κατανέμονται αναλογικά στους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές ως εξής:

Το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα του δήμου όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία διαιρείται με τον αριθμό των εδρών της Α' κατανομής αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το

εκλογικό μέτρο της Α' κατανομής. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός παίρνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Έδρες Β' κατανομής

Οι έδρες που αναλογούν στη Β' κατανομή κατανέμονται μόνο ανάμεσα σε δύο συνδυασμούς από αυτούς που πήραν μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία, δηλαδή στον πρώτο και στο δεύτερο, ως εξής:

Αρχικά υπολογίζεται πόσες από τις έδρες της Β' κατανομής πρέπει να προσκυρωθούν στον πρώτο συνδυασμό, δηλαδή στον επιτυχόντα συνδυασμό, προκειμένου αυτός να λάβει συνολικά, συνυπολογιζομένων και των εδρών που του απονεμήθηκαν από την Α' κατανομή, τα τρία πέμπτα ($3/5$) του όλου αριθμού των εδρών. Οι υπόλοιπες έδρες παραχωρούνται στο δεύτερο συνδυασμό που πήρε μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία.

4.4. ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

Όργανα του δημοτικού διαμερίσματος είναι:

- α) Το **συμβούλιο του διαμερίσματος**.
- β) Ο **πρόεδρος** του συμβουλίου του διαμερίσματος.

Το συμβούλιο του διαμερίσματος αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη, τα οποία εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η εκλογή γίνεται την ίδια ημέρα που εκλέγεται το δημοτικό συμβούλιο και ο δήμαρχος, στα ίδια εκλογικά τμήματα με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

Η εγκατάσταση των οργάνων κάθε δημοτικού διαμερίσματος γίνεται τον ίδιο χρόνο και με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του λήγει όταν λήξει η θητεία του δημοτικού συμβουλίου.¹⁰⁶

4.4.1. Κατανομή εδρών των συμβούλων του δημοτικού διαμερίσματος

Κατά το Άρθρο 52, ο συνδυασμός του επιτυχόντος δημάρχου στις δημοτικές εκλογές λαμβάνει τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των εδρών των συμβούλων σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα και τα δύο πέμπτα (2/5) οι επιλαχόντες συνδυασμοί.

Για την κατανομή των εδρών των συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων σε κάθε διαμέρισμα λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός υποψήφιου δημάρχου σε όλα τα εκλογικά τμήματα του Δήμου.

---

¹⁰⁶ Βλέπε Άρθρο 21 ΔΚΚ.

4.4.2. Τακτικοί σύμβουλοι των δημοτικών διαμερισμάτων

Σύμφωνα με το Άρθρο 55 του ΔΚΚ, τακτικοί σύμβουλοι των δημοτικών διαμερισμάτων εκλέγονται από τους υποψήφιους καθενός από τους συνδυασμούς των υποψηφίων δημάρχων, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

4.5. ΤΟΠΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

4.5.1 Κατανομή εδρών των τοπικών συμβούλων

Σύμφωνα με το Άρθρο 53 του ΔΚΚ, στις εκλογές των τοπικών συμβουλίων, σε κάθε τοπικό διαμέρισμα η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές και έχουν υποψηφίους για το τοπικό συμβούλιο του τοπικού διαμερίσματος, με τον ακόλουθο τρόπο:

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλο το τοπικό διαμέρισμα όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές και είχαν υποψηφίους για το τοπικό συμβούλιο του τοπικού διαμερίσματος, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του τοπικού συμβουλίου, αυξημένο κατά μια μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει παραλειπομένου του κλάσματος αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες, όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μια μεταξύ όλων αυτών των συνδυασμών, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων γίνεται κλήρωση.

Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο.

Σε περίπτωση που έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός για το τοπικό συμβούλιο, ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και οι τοπικοί σύμβουλοι εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε ψήφους προτιμήσεως, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του τοπικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.

Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί για το τοπικό συμβούλιο τοπικού διαμερίσματος και ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του πλειοψηφούντος συνδυασμού. Οι έδρες των τοπικών συμβούλων στην περίπτωση αυτή κατανέμονται στον πλειοψηφούντα και στον επιλαχόντα συνδυασμό, αντίστοιχα, ως εξής: στα επταμελή τέσσερις και τρεις (4 και 3), στα πενταμελή τρεις και δύο (3 και 2) και στα τριμελή δύο και μία (2 και 1).

Αν ισοψηφήσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση. Ο πρώτος συνδυασμός στα επταμελή τοπικά συμβούλια εκλέγει τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου και δύο ακόμη τοπικούς συμβούλους, ο δεύτερος συνδυασμός εκλέγει δύο τοπικούς συμβούλους και ο τρίτος συνδυασμός εκλέγει δύο τοπικούς συμβούλους.

Στα πενταμελή εκλέγουν αντίστοιχα τον πρόεδρο και έναν τοπικό σύμβουλο, δύο τοπικούς συμβούλους και έναν τοπικό σύμβουλο.

Στα τριμελή ο πρώτος συνδυασμός εκλέγει τον πρόεδρο και οι άλλοι δύο συνδυασμοί από έναν τοπικό σύμβουλο.

Αν υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

4.5.2 Τακτικοί και αναπληρωματικοί τοπικοί σύμβουλοι

Σύμφωνα με το Άρθρο 56 του ΔΚΚ, τακτικοί σύμβουλοι του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται από τους υποψηφίους κάθε συνδυασμού, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του τοπικού συμβουλίου και του παρέδρου με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού, περιλαμβανομένων και των παρέδρων, ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

5.1 ΕΚΛΟΓΕΣ (εισαγωγικά)

Στις νομαρχιακές εκλογές η ψηφοφορία διεξάγεται για την ανάδειξη:

- ❖ Προέδρων ενιαίων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων,
- ❖ Νομαρχών και
- ❖ Νομαρχιακών συμβούλων.

Δικαίωμα ψήφου στις νομαρχιακές εκλογές έχουν:

- όλοι οι δημότες του Δήμου ή της Κοινότητας που περιλαμβάνονται στην περιφέρεια της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης ή του νομαρχιακού διαμερίσματος, οι οποίοι σφραγιστικά:
- έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους,
- είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο Δήμου ή Κοινότητας και
- δεν έχουν στερηθεί το εκλογικό δικαίωμα.

Δεν έχουν δικαίωμα ψήφου στις νομαρχιακές εκλογές:

- Όσοι Έλληνες πολίτες έχουν στερηθεί το εκλογικό δικαίωμα, δηλαδή όσοι βρίσκονται σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση και όσοι στερήθηκαν το δικαίωμα αυτό λόγω αμετάκλητης ποινικής καταδίκης για κάποιο από τα εγκλήματα που περιέχονται στον Ποινικό και Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα και εφόσον η στέρηση αυτή υφίσταται κατά το χρόνο διεξαγωγής των εκλογών.
- Οι πολίτες των Κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ειδικότερα, σε καθεμιά από τις παρακάτω περιπτώσεις ανάδειξης των αρχών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, ψηφίζουν:

- **Για Πρόεδρο της ενιαίας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, Νομάρχη και νομαρχιακούς συμβούλους της ενιαίας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης:** όλοι οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων στην περιφέρεια της οικείας ενιαίας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

- **Για Νομάρχη¹⁰⁷ και νομαρχιακούς συμβούλους της ΝΑ:** όλοι οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων και κοινοτήτων που περιλαμβάνονται στην περιφέρεια της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

Ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελείται από Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με χωρική αρμοδιότητα είτε την περιφέρεια ενός νομού είτε την περιφέρεια περισσοτέρων του ενός νομού ή της μιας Νομαρχίας. Στο πλαίσιο αυτό διακρίνουμε:

- Τις **Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις**, που η κάθε μια έχει ως περιφέρεια την εδαφική περιφέρεια περισσοτέρων του ενός νομών ή της μιας νομαρχίας. Αυτές υποδιαιρούνται σε νομαρχιακά διαμερίσματα, που το κάθε ένα έχει ως περιφέρεια την εδαφική περιφέρεια ενός νομού ή μιας νομαρχίας.
- Τις **Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις**, που η κάθε μία έχει ως περιφέρεια την εδαφική περιφέρεια ενός νομού. Εξαίρεση αποτελούν οι Νομαρχίες Ανατολικής και Δυτικής Αττικής, οι οποίες συνιστούν ξεχωριστές Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με περιφέρεια, ονομασία και έδρα τις αντίστοιχες των Νομαρχιών αυτών.

Ακολούθως, στο πλαίσιο ορισμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Νομαρχιακών Διαμερισμάτων περιλαμβάνονται νησιωτικές πρώην επαρχίες ή λειτουργούν Επαρχεία, τα οποία εκπροσωπούνται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο. Συγκεκριμένα διακρίνουμε:

- Τα **Επαρχεία**, τα οποία λειτουργούν σε ορισμένες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και Νομαρχιακά Διαμερίσματα και τα οποία εκπροσωπούνται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο με συγκεκριμένο αριθμό νομαρχιακών συμβούλων ανάλογα με τον πληθυσμό τους.¹⁰⁸

107 Με το άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 3345/2005 (Α' 138) έχει αρθεί η απαγόρευση επανεκλογής του Νομάρχη που έχει ήδη εκλεγεί δύο φορές.

108 Σημειώνεται ότι για όλες τις περιπτώσεις ως πληθυσμός κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Επαρχείου λαμβάνεται υπόψη ο πραγματικός πληθυσμός της γενικής απογραφής πληθυσμού του Κράτους της 18ης Μαρτίου 2001.

- Τις νησιωτικές πρώην επαρχίες, που διατηρούνται για την εφαρμογή των εκλογικών διατάξεων του ΚΝΑ. Πρόκειται για πρώην επαρχίες που η εδαφική περιφέρεια τους αποτελείται από ένα ή περισσότερα νησιά ενός νομού, στα οποία δεν περιλαμβάνονται τα νησιά Κέρκυρα, Λευκάδα, Ζάκυνθος, Σύρος, Χίος, Σάμος και Ρόδος.

5.2 ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το Άρθρο 32 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον 42% του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες συνδυασμοί όσοι έλαβαν έστω και μία έδρα.¹⁰⁹

Αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί το άρθρο 32, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μόνο μεταξύ των υποψηφίων Νομαρχών ή των Προέδρων των Διευρυμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Η ψηφοφορία αυτή επαναλαμβάνεται και στην περίπτωση που δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν, συγκεντρώνοντας ο καθένας ποσοστό τουλάχιστον 42%.¹¹⁰

---

109 Το σύστημα που ισχύει για τις Νομαρχιακές Εκλογές, είναι ανάλογο με το σύστημα των Δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών.

110 Απόσπασμα από τα πρακτικά της ΟΑ', 26ης Ιανουαρίου 2006, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το ανωτέρω σχέδιο νόμου.

5.2.1 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΔΡΩΝ ΣΤΙΣ ΕΝΙΑΙΕΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

Α.1. Κατανομή εδρών επιτυχόντος συνδυασμού σε ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις με ποσοστό από 42% έως 60%:

Από το σύνολο των εδρών, τα 3/5 ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα 2/5 κατανέμονται στους επιλαχόντες,¹¹¹ ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε καθένας από αυτούς, χωριστά για κάθε Νομαρχιακό Διαμέρισμα, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός σε ολόκληρη την περιφέρεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Ο υπολογισμός των 3/5 των εδρών που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των 2/5 των εδρών που κατανέμονται στους επιλαχόντες, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε καθένας από αυτούς, γίνεται χωριστά για κάθε Νομαρχιακό Διαμέρισμα, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός σε ολόκληρη την περιφέρεια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, οι έδρες που λαμβάνει ο πρώτος συνδυασμός, καθώς και το σύνολο των συνδυασμών της μειοψηφίας, διαμορφώνονται σύμφωνα με τον Πίνακα 7:

ΕΝΑ	σύνολο μελών ΝΣ	νομαρχιακά διαμερίσματα	αριθμός μελών ΝΣ	Νομαρχιακοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από την πλειοψηφία	Νομαρχιακοί Σύμβουλοι που εκλέγονται από τη μειοψηφία
Αθηνών-Πειραιώς	74	Αθηνών	37	23	14
		Πειραιώς	37	23	14
Εβρου-Ροδόπης	50	Έβρου	25	15	10
		Ροδόπης	25	15	10
Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης	75	Δράμας	25	15	10
		Καβάλας	25	15	10
		Ξάνθης	25	15	10

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Κατανομή των εδρών των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων μεταξύ των Νομαρχιακών συμβούλων που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των Νομαρχιακών συμβούλων που ανήκουν στους επιλαχόντες συνδυασμούς.

¹¹¹ Οι συνδυασμοί αυτοί αποτελούν τη μειοψηφία του νομαρχιακού συμβουλίου.

Α.2. Κατανομή εδρών επιλαχόντων συνδυασμών σε Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις εφόσον ο επιτυχών συνδυασμός έλαβε από 42% μέχρι και 60%:

Οι έδρες της μειοψηφίας στους επιλαχόντες συνδυασμούς κατανέμονται αφού υπολογισθεί το εκλογικό μέτρο. Αυτό υπολογίζεται βάσει του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές σε ολόκληρη την περιφέρεια της Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκτός από τον επιτυχόντα, αφού διαιρεθεί με τον αριθμό των εδρών του νομαρχιακού διαμερίσματος που αντιστοιχεί στα 2/5 αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Το εκλογικό μέτρο για τις Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις διαμορφώνεται σύμφωνα με τον τύπο που εμφανίζεται στον Πίνακα 8:

συνολικός αριθμός εδρών ΝΔ	εκλογικό μέτρο
25	$\frac{\text{εψσμ}^{112}}{11}$
37	$\frac{\text{εψσμ}}{15}$

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου για τις Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού σε ολόκληρη την περιφέρεια της Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο. Ο κάθε συνδυασμός λαμβάνει τόσες έδρες σε κάθε νομαρχιακό διαμέρισμα, όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης αυτής. Εάν δεν προκύπτει ακέραιο πηλίκο, τότε ο συνδυασμός δεν καταλαμβάνει έδρα.

112 εψσμ= έγκυρα ψηφοδέλτια συνόλου μειοψηφίας ολόκληρης της περιφέρειας της ΕΝΑ (δηλ. τα έγκυρα ψηφοδέλτια όλων των συνδυασμών, εκτός του επιτυχόντα)

- Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί είναι λινότερες από τις προς διάθεση έδρες, τότε οι επιλαχόντες συνδυασμοί που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα ταξινομούνται ανάλογα με το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο της εκλογικής τους δύναμης. Ακολουθεί η διανομή των εδρών που απομένουν, οι οποίες κατανέμονται ανά μία στους συνδυασμούς όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω. Αυτή η διαδικασία ακολουθείται και όταν έχει απομείνει προς διάθεση μία μόνο έδρα.

Αν υπάρχουν συνδυασμοί με ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση. Αν και μετά από αυτή τη διαδικασία παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε επιλαχών συνδυασμός.

- Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί είναι περισσότερες από τις προς διάθεση, τότε οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ταξινομούνται ανάλογα με το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο των εγκύρων ψηφοδελτίων. Οι πλεονάζουσες έδρες αφαιρούνται ανά μία από τους συνδυασμούς, όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω.

Εάν υπάρξει ίσος αριθμός εγκύρων ψηφοδελτίων μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Β Κατανομή εδρών επιτυγόντος και επιλαχόντων συνδυασμών εφόσον ο επιτυχών συνδυασμός έλαβε πάνω από 60%:

Όταν ένας συνδυασμός σε ΕΝΑ συγκεντρώσει ποσοστό πάνω από 60%, τότε η κατανομή των εδρών, τόσο της πλειοψηφίας όσο και των επιλαχόντων συνδυασμών, γίνεται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών που μετέχουν στις εκλογές. Πιο συγκεκριμένα:

Για να κατανεμηθεί αναλογικά ο αριθμός των εδρών του νομαρχιακού συμβουλίου πρέπει να υπολογιστεί το εκλογικό μέτρο.

Αυτό υπολογίζεται χωριστά για κάθε Νομαρχιακό Διαμέρισμα, και προκύπτει από το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές σε ολόκληρη την περιφέρεια της ΕΝΑ, που διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του νομαρχιακού διαμερίσματος αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Έτσι, το εκλογικό μέτρο για τις Ε.Ν.Α. διαμορφώνεται σύμφωνα με τον τύπο που εμφανίζεται στον Πίνακα 9:

συνολικός αριθμός εδρών ΝΣ κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος	Εκλογικό Μέτρο
25	$\frac{\text{σεψ}^{113}}{26}$
37	$\frac{\text{σεψ}}{38}$

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

Ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού σε ολόκληρη την περιφέρεια της ΕΝΑ διαιρείται με το εκλογικό μέτρο. Κάθε συνδυασμός λαμβάνει τόσες έδρες, όσο το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης αυτής. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση αυτή ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών, σε κάθε νομαρχιακό διαμέρισμα, που ξεπερνά τα 3/5. Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα.

- Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί είναι **λιγότερες** από τις προς διάθεση έδρες, τότε οι συνδυασμοί που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα ταξινομούνται ανάλογα με το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο της εκλογικής τους δύναμης. Ακολουθεί η διανομή των εδρών που απομένουν, οι οποίες κατανέμονται ανά μία στους συνδυασμούς όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω.

113 σεψ= σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών σε ολόκληρη την περιφέρεια της Ε.Ν.Α.

Αν υπάρχουν συνδυασμοί με ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση.

Αν και μετά από αυτή τη διαδικασία παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός.

- **Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί είναι περισσότερες από τις προς διάθεση, τότε η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο εγκύρων ψηφοδελτίων.**
Εάν υπάρξει ίσος αριθμός εγκύρων ψηφοδελτίων μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Γ Κατανομή εδρών νομαρχιακού συμβουλίου σε περίπτωση ανακήρυξης ενός μόνο συνδυασμού:

Εάν έχει ανακηρυχθεί μόνο ένας συνδυασμός υποψηφίων, τότε όλες οι έδρες του νομαρχιακού συμβουλίου κατανέμονται στον συνδυασμό αυτό. Οι υποψήφιοι ταξινομούνται ανάλογα με τον αριθμό των ψήφων που έχουν συγκεντρώσει και καταλαμβάνουν αντίστοιχα τις θέσεις του νομαρχιακού συμβουλίου. Όσοι δεν καταλάβουν θέση κατά τα προηγούμενα, εκλέγονται αναπληρωματικοί κατά την ίδια σειρά.¹¹⁴

Δ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΙΣΟΨΗΦΙΑΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΩΝ:

Στην οριακή περίπτωση ισοψηφίας το Πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού, και η κατανομή των εδρών ακολουθεί την ίδια διαδικασία.

Ε ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

---

114 Στην περίπτωση αυτή δεν υπολογίζεται εκλογικό μέτρο, ούτε λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό ψήφων που έχει συγκεντρώσει ο συνδυασμός.

Εφόσον κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει τουλάχιστον 42% ή δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν με ποσοστό 42% ή πάνω από 42%, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή.

Κατά την επαναληπτική ψηφοφορία δεν εκλέγονται νομαρχιακοί σύμβουλοι, αλλά μόνο ο Πρόεδρος της Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και οι Νομάρχες.

Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος πρόεδρος και οι Νομάρχες και ο συνδυασμός τους που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων (50% συν ένα).

Εάν κατά την επαναληπτική ψηφοφορία υπάρξει ισοψηφία, τότε γίνεται κλήρωση από το αρμόδιο Πρωτοδικείο για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού.

Ε.1. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΔΡΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Όταν γίνεται επαναληπτική ψηφοφορία οι έδρες των κατανέμονται στους συνδυασμούς σε δύο φάσεις που λέγονται κατανομές:

Πρώτη κατανομή (Α): διανέμονται οι μισές έδρες του νομαρχιακού συμβουλίου του κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος χωριστά.

Δεύτερη κατανομή (Β): διανέμονται οι υπόλοιπες έδρες του νομαρχιακού συμβουλίου του κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος χωριστά.

5.2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΔΡΩΝ ΣΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

Α.1. Κατανομή εδρών επιτυχόντος συνδυασμού σε ΝΑ με ποσοστό τουλάχιστον από 42% μέχρι και 60%

Από το σύνολο των εδρών των Νομαρχιακών Συμβουλίων τα 3/5 ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα 2/5 κατανέμονται στους επιλαχόντες, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε καθένας από αυτούς. Έτσι, οι έδρες που λαμβάνει ο πρώτος συνδυασμός, καθώς και το σύνολο των συνδυασμών της μειοψηφίας, διαμορφώνονται σύμφωνα με τον πίνακα 10:.

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (πληθυσμός)	Αριθμός μελών ΝΣ	νομαρχιακοί σύμβουλοι που εκλέγονται από την πλειοψηφία	νομαρχιακοί σύμβουλοι που εκλέγονται από τη μειοψηφία
Έως και 100.000	21	13	8
100.001-150.000	25	15	10
150.001-200.000	31	19	12
200.001 και άνω	37	23	14
Κατ' εξαίρεση			
ΝΑ Δωδεκανήσου	41	25	16
ΝΑ Κυκλάδων	43	26	17

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Κατανομή των εδρών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων μεταξύ των Νομαρχιακών συμβούλων που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των Νομαρχιακών συμβούλων που ανήκουν στους επιλαχόντες συνδυασμούς.

Για την κατανομή των εδρών λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός αριθμός των μελών του νομαρχιακού συμβουλίου, όπως αυτός προκύπτει από τον πληθυσμό της κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

Σε όλες τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, ανεξαρτήτως πληθυσμού, επιτυχών θεωρείται ο συνδυασμός που έλαβε ποσοστό τουλάχιστον 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων. Επιλαχόντες είναι οι συνδυασμοί που έλαβαν έστω και μία έδρα. Οι συνδυασμοί αυτοί αποτελούν τη μειοψηφία του νομαρχιακού συμβουλίου.

Α.2. Κατανομή εδρών επιλαχόντων συνδυασμών σε ΝΑ εφόσον ο επιτυχών συνδυασμός έλαβε ποσοστό τουλάχιστον από 42% μέχρι και 60%

α. Για να κατανεμηθεί αναλογικά ο αριθμός των εδρών της μειοψηφίας στους επιλαχόντες συνδυασμούς, πρέπει να υπολογισθεί το εκλογικό μέτρο. Το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές σε ολόκληρη την περιφέρεια της ΝΑ, εκτός από τον επιτυχόντα, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του νομαρχιακού συμβουλίου της ΝΑ, που αντιστοιχεί στα 2/5, αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Έτσι, το εκλογικό μέτρο για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις διαμορφώνεται σύμφωνα με τον τύπο που εμφανίζεται στον Πίνακα 11:

συνολικός αριθμός εδρών ΝΣ	εκλογικό μέτρο
21	$\frac{\text{εψσμ}^{115}}{9}$
25	$\frac{\text{εψσμ}}{11}$
31	$\frac{\text{εψσμ}}{13}$
37	$\frac{\text{εψσμ}}{15}$
41	$\frac{\text{εψσμ}}{17}$
43	$\frac{\text{εψσμ}}{18}$

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό εδρών Νομαρχιακών Συμβούλων.

115 εψσμ= έγκυρα ψηφοδέλτια συνόλου μειοψηφίας (δηλ. τα έγκυρα ψηφοδέλτια όλων των συνδυασμών, εκτός του επιτυχόντα)

β. Ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται με το εκλογικό μέτρο. Ο κάθε συνδυασμός λαμβάνει τόσες έδρες, όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης αυτής. Εάν δεν προκύπτει ακέραιο πηλίκο, τότε ο συνδυασμός δεν καταλαμβάνει έδρα.

- **Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες**, τότε οι επιλαχόντες συνδυασμοί που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα ταξινομούνται ανάλογα με το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο της εκλογικής τους δύναμης. Ακολουθεί η διανομή των εδρών που απομένουν, οι οποίες κατανέμονται ανά μία στους συνδυασμούς όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω. Αυτή η διαδικασία ακολουθείται και όταν έχει απομείνει προς διάθεση μία μόνο έδρα.

Αν υπάρχουν συνδυασμοί με ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση.

Αν και μετά από αυτή τη διαδικασία παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των **εγκυρων** ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε επιλαχών συνδυασμός.

- **Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι επιλαχόντες συνδυασμοί είναι περισσότερες από τις προς διάθεση**, τότε οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ταξινομούνται ανάλογα με το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο των εγκύρων ψηφοδελτίων. Οι πλεονάζουσες έδρες αφαιρούνται ανά μία από τους συνδυασμούς, όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω.

Εάν υπάρξει ίσος αριθμός εγκύρων ψηφοδελτίων μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Β. Κατανομή εδρών επιτυχόντος και επιλαχόντων συνδυασμών εφόσον ο επιτυχών συνδυασμός έλαβε ποσοστό πάνω από 60%.

Όταν ένας συνδυασμός σε ΝΑ συγκεντρώσει ποσοστό πάνω από 60%, τότε η κατανομή των εδρών, τόσο της πλειοψηφίας όσο και των επιλαχόντων συνδυασμών γίνεται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών που μετέχουν στις εκλογές. Πιο συγκεκριμένα:

Για να κατανεμηθεί αναλογικά ο αριθμός των εδρών του νομαρχιακού συμβουλίου πρέπει να υπολογισθεί το εκλογικό μέτρο. Αυτό προκύπτει από το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβαν όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές σε ολόκληρη την περιφέρεια της ΝΑ, που διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του νομαρχιακού συμβουλίου της ΝΑ αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Έτσι, το εκλογικό μέτρο για τις λοιπές ΝΑ διαμορφώνεται σύμφωνα με τον τύπο που εμφανίζεται στον Πίνακα 12:

Συνολικός αριθμός εδρών ΝΣ	Εκλογικό Μέτρο
21	$\frac{\text{σεψ}^{116}}{22}$
25	$\frac{\text{σεψ}}{26}$
31	$\frac{\text{σεψ}}{32}$
37	$\frac{\text{σεψ}}{38}$
41	$\frac{\text{σεψ}}{42}$
43	$\frac{\text{σεψ}}{44}$

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου για τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό εδρών Νομαρχιακών Συμβούλων.

116 σεψ= σύνολο εγκύρων ψηφοδελτίων όλων των συνδυασμών

Ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται με το εκλογικό μέτρο. Ο κάθε συνδυασμός λαμβάνει τόσες έδρες, όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης αυτής. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση αυτή ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών που ξεπερνά το ποσοστό των 3/5. Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα.

- **Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες**, τότε οι συνδυασμοί που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα ταξινομούνται ανάλογα με το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο της εκλογικής τους δύναμης. Ακολουθεί η διανομή των εδρών που απομένουν, οι οποίες κατανέμονται ανά μία στους συνδυασμούς όπως έχουν ταξινομηθεί κατά τα παραπάνω

Αν υπάρχουν συνδυασμοί με ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων διενεργείται κλήρωση

Αν και μετά από αυτή τη διαδικασία παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός.

- **Όταν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί είναι περισσότερες από τις προς διάθεση**, τότε η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο εγκύρων ψηφοδελτίων.

Εάν υπάρξει ίσος αριθμός εγκύρων ψηφοδελτίων μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Γ. Κατανομή εδρών νομαρχιακού συμβουλίου σε περίπτωση ανακήρυξης ενός μόνο συνδυασμού

Εάν έχει ανακηρυχθεί μόνο ένας συνδυασμός υποψηφίων, τότε όλες οι έδρες του νομαρχιακού συμβουλίου κατανέμονται στον συνδυασμό αυτό. Οι υποψήφιοι ταξινομούνται ανάλογα με τον αριθμό των ψήφων που έχουν συγκεντρώσει και καταλαμβάνουν αντίστοιχα τις θέσεις του νομαρχιακού συμβουλίου. Όσοι δεν καταλάβουν θέση κατά τα προηγούμενα, εκλέγονται αναπληρωματικοί κατά την ίδια σειρά.¹¹⁷

Δ. Περιπτώσεις ισοψηφίας συνδυασμών

Οριακή περίπτωση ισοψηφίας μπορεί να είναι η ακόλουθη:

Να έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί και να ισοψηφήσουν, οπότε το Πρωτοδικείο, ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού, τότε η κατανομή των εδρών ακολουθεί την ίδια διαδικασία που περιγράφηκε ανωτέρω.

5.3. Εκπροσώπηση νησιωτικών πρώην Επαρχιών

Κάθε νησιωτική πρώην επαρχία εκπροσωπείται υποχρεωτικά στο νομαρχιακό συμβούλιο των ΝΑ και των ΝΔ με έναν τουλάχιστον νομαρχιακό σύμβουλο.

Όταν ορισμένες νησιωτικές πρώην επαρχίες δεν εκπροσωπούνται στη ΝΑ εξαιτίας της κατανομής των εδρών, τότε εκλέγεται ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος της νησιωτικής πρώην επαρχίας από τον επιτυχόντα συνδυασμό και αναπληρωματικός ο αμέσως επόμενος. Στην περίπτωση αυτή δεν εκλέγεται ο τελευταίος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του ίδιου συνδυασμού που δεν είναι υποψήφιος νησιωτικής πρώην επαρχίας. Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται διαδοχικά μέχρι τη συμπλήρωση ενός τουλάχιστον εκλεγόμενου συμβούλου για κάθε νησιωτική πρώην επαρχία.

Όταν νησιωτικές πρώην επαρχίες εκλέγουν ίσο αριθμό συμβούλων ενεργείται κλήρωση.

¹¹⁷ Σημειώνεται ότι στην περίπτωση αυτή δεν υπολογίζεται εκλογικό μέτρο, ούτε λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό ψήφων που έχει συγκεντρώσει ο συνδυασμός.

5.4. Εκπροσώπηση Επαρχείων

Οι εκπρόσωποι των Επαρχείων στα νομαρχιακά συμβούλια είναι νομαρχιακοί σύμβουλοι και συγχρόνως συγκροτούν και τα επαρχιακά συμβούλια.

Πρόεδρος του Επαρχιακού Συμβουλίου είναι ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης νομαρχιακός σύμβουλος του Επαρχείου από τον επιτυχόντα συνδυασμό, ο οποίος φέρει τον τίτλο του Επάρχου.

Από το σύνολο των εδρών του επαρχιακού συμβουλίου τα 3/5 ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα 2/5 στον επιλαχόντα. Έτσι, διαμορφώνεται ο Πίνακας 13:

Επαρχιακά Συμβούλια Πληθυσμός	αριθμός μελών Επαρχιακού Συμβουλίου	έδρες πλειοψηφίας	έδρες μειοψηφίας
Έως και 5.000	3	2	1
5.001-20.000	5	3	2
20.001 και άνω	7	5	2

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Καθορισμός του αριθμού των μελών ανάλογα με τον πληθυσμό των Επαρχιακών Συμβουλίων και κατανομή των εδρών των Επαρχιακών Συμβουλίων μεταξύ των συμβούλων που ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και των συμβούλων που ανήκουν στους επιλαχόντες συνδυασμούς

Η κατανομή των εδρών του Επαρχείου μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών γίνεται ανάλογα με το συνολικό αριθμό των εδρών που καταλαμβάνει κάθε συνδυασμός στη ΝΑ.

Σε περίπτωση ισοψηφίας κατά την αναλογική αυτή κατανομή ενεργείται κλήρωση.

5.5. Νομαρχιακοί Σύμβουλοι

Μετά την κατανομή των εδρών στον επιτυχόντα και στους επιλαχόντες συνδυασμούς, **τακτικοί** νομαρχιακοί σύμβουλοι εκλέγονται, από τους υποψήφιους καθενός συνδυασμού, με βάση την πρώτη ψηφοφορία και σύμφωνα με τους σταυρούς προτίμησης που έλαβε καθένας από αυτούς, κατά σειρά αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

Οι υποψήφιοι Νομάρχες των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυγχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους.

Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών (επιτυχόντος και επιλαχόντων) είναι **αναπληρωματικοί** με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

«Μπορείτε να φανταστείτε έναν κόσμο με 94% άνδρες και 6% γυναίκες; Και όμως υπάρχει. Ο κόσμος της πολιτικής! Ο κόσμος του Ελληνικού κοινοβουλίου. Σ' αυτές τις εκλογές ψηφίζω ανανέωση και φρέσκες ιδέες. Ψηφίζω ευαισθησία σε θέματα παιδείας, υγείας, πρόνοιας & κοινωνικής δικαιοσύνης Ψηφίζω γυναίκες! Ψηφίζω και γυναίκες!! Για να εμπλουτισθεί η πολιτική με νέες εμπειρίες, ευαισθησία και φαντασία. Για να αξιοποιηθούν πολύτιμοι ανθρώπινοι πόροι. Για να ανανεωθούν οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Σε αυτές τις εκλογές δίνω δύναμη και φωνή στις γυναίκες.»¹¹⁸

---

118 Απόσπασμα από ραδιοφωνικό μήνυμα που μεταδόθηκε το τελευταίο δεκαήμερο πριν τις εθνικές εκλογές του 2000, πληροφορία που αντλήθηκε από τον δικτυακό τόπο του πολιτικού συνδέσμου γυναικών www.karamanou.gr

6.1. ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

«...Και μιλώντας για μια ευαισθητοποιημένη κοινωνία, μια κοινωνία που θα στηρίζεται σε αξίες βαθιές, μια κοινωνία με πρόσωπο ανθρώπινο, πρέπει να αναγνωρίσουμε και να τονώσουμε τον ρόλο των γυναικών -σε κάθε επίπεδο-. Είναι αυτές οι γυναίκες που χρόνια τώρα 'εργάστηκαν' μέσα στα σπίτια τους, αντιμετώπισαν οικογενειακές κρίσεις, μεθόδευσαν λύσεις και πρακτικές, διαχειρίστηκαν τα οικονομικά, έλαβαν αποφάσεις... Είναι αυτές οι γυναίκες που τώρα είναι εκεί έξω, μάχιμες, έτοιμες να ανοίξουν την προσφορά τους στο σύνολο της κοινωνίας, και εν τέλει να κάνουν αυτό που τόσο καλά έχουν διδαχθεί... να νοικοκυρεύουν.»¹¹⁹

6.2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Είναι, θεωρώ, κοινός τόπος να αναφερθεί πως οι παγιομένες και πεπαλαιωμένες αντιλήψεις της -ας μην φοβηθούμε την χρήση του όρου- ανδροκρατούμενης κοινωνίας μας στάθηκαν τροχοπέδη στην ισότιμη μεταχείριση των γυναικών,, πόσο μάλλον στην προσπάθεια για την ανάδειξη των προσωπικοτήτων τους, την ανάγκη για την .....και ακόμα χειρότερα την αναγνώριση του δικαιώματός τους να βρίσκονται τόσο κοντά στα κέντρα λήψης αποφάσεων όσο ακριβώς και οι εκπρόσωποι του αντίθετου φύλου.

Εξετάζοντας μονάχα το παράδειγμα της δικής μας χώρας, τα βήματα που έγιναν προς αυτήν την κατεύθυνση ήταν ιδιαίτερα αργά, ωστόσο σταθερά.

Το 1887-1888 παρουσιάζεται για πρώτη φορά το σύνθημα «Δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες», μέσα από τις σελίδες της «Εφημερίδος των Κυριών».

Κατά το 1921 ο πρωθυπουργός Γούναρης υπόσχεται δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες και υποστηρίζει σχετική πρόταση στην Εθνική Εθνοσυνέλευση, η οποία απορρίπτεται και προκαλεί βίαιες συζητήσεις.

---

119 Παραθέτω εδώ αυτούσια τα λόγια του Προϊσταμένου του τμήματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΤΕΙ Καλαμάτας Κου Λεωνίδα Παπακωνσταντινίδη - από την διδασκαλία του μαθήματος «Τοπική Ανάπτυξη».

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1924, η Εθνοσυνέλευση αποφασίζει να δώσει δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες μετά από μια πενταετία. Θα ψηφίζουν μόνο στις δημοτικές εκλογές με προϋπόθεση να έχουν συμπληρώσει το 30^ο έτος της ηλικίας τους και να γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση.

Στις 18 Μαρτίου του 1928 (Θέατρο Απόλλων) έχουμε την πρώτη δημόσια συγκέντρωση για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών.

Το 1934 είναι ένα έτος σταθμός, καθώς οι γυναίκες καλούνται για πρώτη φορά να ψηφίσουν (έστω και υπό όρους) στις δημοτικές εκλογές. Ωστόσο, τελικά μόνο 240 γυναίκες ψήφισαν, καθώς δεν είχε ληφθεί η σχετική μέριμνα ώστε να συμπεριληφθούν στους εκλογικούς καταλόγους..

Κατά το έτος 1945, το ψήφισμα του Εθνικού Συμβουλίου της πρώτης λαϊκής εξουσίας στην Ελλάδα,¹²⁰ αναφέρει ρητά : «Όλοι οι Έλληνες, άνδρες και γυναίκες, έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα και αστικά δικαιώματα». Γίνεται δηλαδή γεγονός η αναγνώριση για πρώτη φορά ίσων πολιτικών δικαιωμάτων για τα δύο φύλα.

Με το Νόμο 2159/1952 κατοχυρώνεται το δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι των γυναικών στις δημοτικές αλλά και στις βουλευτικές εκλογές, ωστόσο οι γυναίκες αποκλείονται από τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1952 καθώς δεν είχαν ενημερωθεί οι εκλογικοί κατάλογοι .

Το 1954, ο λαός της Αθήνας, έστειλε με την ψήφο του, τρεις γυναίκες¹²¹ στο Δημοτικό Συμβούλιο του πρώτου δήμου της χώρας: Το 1964 εκλέγονται 135 γυναίκες δημοτικοί σύμβουλοι.

Το Σύνταγμα του 1975 είναι το πρώτο Σύνταγμα της Ελλάδας που ορίζει ρητά ότι *«όλοι οι Έλληνες και οι Ελληνίδες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου»*.

120 ΠΕΕΑ- Πανελλήνια Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης

121 Καίτη Φιλλιοπούλου, Ευριδίκη Σπυρομήλιου και Πέρη Δαράκου.

6.3. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ 21^Ο ΑΙΩΝΑ

Ο Νόμος 2839/2000 προβλέπει συμμετοχή κατά το 1/3 τουλάχιστον, από κάθε φύλο, στα υπηρεσιακά και στα συλλογικά όργανα των δημοσίων οργανισμών και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 ανάμεσα στις διατάξεις που τροποποιήθηκαν είναι και εκείνη που αφορά στο ζήτημα ισότητας των δύο φύλων. Το Άρθρο 116 παρ.2 του Συντάγματος δεν προβλέπει πλέον αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας των δύο φύλων, αντιθέτως μάλιστα προβλέπει ρητά την υποχρέωση της πολιτείας να λαμβάνει ειδικά θετικά μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής της ισότητας των δύο φύλων σε όλους τους τομείς.

Ο Νόμος 2910/2001¹²² (ΦΕΚ Α' 91/02-05-2001) του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ήδη Άρθρο 34 παρ.3 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων Ν.3463/2006), που εισάγει την υποχρεωτική συμμετοχή των φύλων κατά το 1/3 στα δημοτικά και νομαρχιακά συμβούλια,, αποτελεί αναμφισβήτητα ένα πολύ σημαντικό βήμα στην επίτευξη της ισόρροπης συμμετοχής ανδρών και γυναικών στα αιρετά αξιώματα.

Ο νομοθέτης, αφού επιβεβαίωσε το κατά κοινή πείρα άλλωστε γνωστό γεγονός, ότι οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στα αιρετά όργανα των Ο.Τ.Α. , θέσπισε ποσόστωση υπέρ των γυναικών, θετικό μέτρο υπέρ των γυναικών κατ' εφαρμογή του Άρθρου 116 παρ.2 του Συντάγματος με σκοπό να πραγματοποιηθεί μια πραγματική ισότητα των δύο φύλων κατά την πρόσβαση στα αιρετά αξιώματα του δημοτικού συμβούλου και του τοπικού συμβούλου.¹²³

122 Η τροπολογία συζητήθηκε στις 28 Μαρτίου 2001 και στο κοινοβούλιο ανταλλάχθηκαν ενδιαφέρουσες απόψεις από εκπροσώπους όλων των κομμάτων. Σε γενικές γραμμές διαπιστώθηκε ομοψυχία ως προς της υπερψήφιση της τροπολογίας αν και διατυπώθηκαν διαφωνίες κυρίως ως προς τη δυσκολία κατάρτισης συνδυασμών σε κάποιες περιοχές της χώρας αλλά και ως προς την ουσία του μέτρου καθώς διατυπώθηκε η άποψη πως η διάταξη «αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως μια ειδική κοινωνική κατηγορία, κατ' επέκταση, λοιπόν, τις μειώνει, δεν τις θεωρεί de facto ισότιμες με τους άνδρες».

123 Βλέπε σχετική Νομολογία σσ.73-75, Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων , Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Ε.Τ.Α.Α., ΑΘΗΝΑ 2006

6.4. ΑΙΤΙΑ ΥΠΟΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ

Η υστέρηση της γυναικείας παρουσίας στο δημόσιο βίο και η εν γένει υποεκπροσώπησή της στα κέντρα λήψης των αποφάσεων συνδέεται, δυστυχώς, όπως είναι γνωστό, με μία σειρά από ιστορικούς, κοινωνικούς και ιδεολογικούς λόγους, οι οποίοι διαμόρφωσαν το στερεότυπο της ανδρικής «υπεροχής» στις δομές αυτές. Το στερεότυπο αυτό ενισχύεται καθώς ορισμένα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τον καλό αιρετό/ πολιτικό ηγέτη αποδίδονται και σχεδόν ταυτίζονται με το ανδρικό φύλο. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι ο δυναμισμός, η αποφασιστικότητα, η σταθερότητα, η ειλικρίνεια, η αξιοπιστία κ.α.

Σε τέτοια κοινωνικά στερεότυπα, στηρίζονται ιδέες όπως αυτή που θέλει το ρόλο της γυναίκας περιορισμένο «στα του οίκου της». Είναι ωστόσο αλήθεια ότι αυτά τα στερεότυπα δεν συντηρούνται μόνο από τους άντρες αλλά και από τις ίδιες τις γυναίκες.

Παραδοσιακές αντιλήψεις, κι εδώ θα ήταν πιο δόκιμος ο όρος στερεότυπα, που αν και βρισκόμαστε στον 21^ο αιώνα, και πολλές και μεγάλες αλλαγές έχουν συντελεστεί σε όλα τα επίπεδα και τις εκφάνσεις της κοινωνίας, ωστόσο αυτά τα στερεότυπα, όχι μόνο δεν έχουν πλήρως ανατραπεί αλλά, συντηρούνται και αναπαράγονται σε μεγάλο βαθμό και ιδιαίτερα στις μικρές κοινωνίες, και γίνονται τροχοπέδη στην θέληση και προσπάθεια των γυναικών για ουσιαστική συμμετοχή τους σε θέσεις ευθύνης στην κοινωνία και στην πολιτική.

Μετά από μια σειρά από ιστορικές, πολιτικές και συνταγματικές εξελίξεις, αλλά και με επίπονους και συνεχείς αγώνες από την πλευρά των γυναικών, η κατάσταση αναστρέφεται σταδιακά. Φυσικά, είναι αυτονόητο ότι ένα τόσο μεγάλο χάσμα δεν μπορεί να γεφυρωθεί άμεσα και χωρίς συντονισμένες πολιτικές ανάπτυξης θετικών δράσεων για την ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής στα όργανα λήψης αποφάσεων, ώστε να καλυφθεί το κενό δεκαετιών.

Με δεδομένο ότι ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί καίριας σημασίας θεσμό για την προώθηση της περιφερειακής

ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της ποιότητας της Δημοκρατίας, είναι αναγκαία η ανάδειξη και διεύρυνση της γυναικείας συμμετοχής στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Θετικές δράσεις που έχουν, κατά καιρούς, ληφθεί – και ιδίως η εισαγωγή της ποσόστωσης του 1/3 – φαίνονται να αποδίδουν καρπούς, αν και, σε απόλυτα μεγέθη, η υστέρηση της γυναικείας εκπροσώπησης παραμένει πολύ μεγάλη.

6.5. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΩΤΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

	ΕΚΛΟΓΕΣ 1998		ΕΚΛΟΓΕΣ 2002	
	Αριθμητικά	Ποσοστό %	Αριθμητικά	Ποσοστό %
ΑΝΔΡΕΣ	886	98,4	879	97,67
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	14	1,6	21	2,33
ΣΥΝΟΛΟ	900	100	900	100

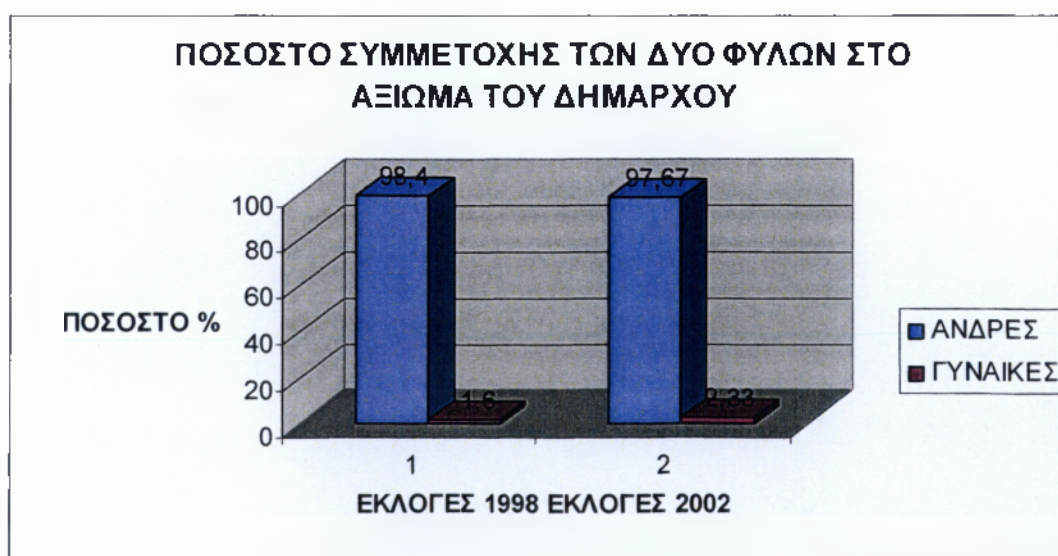
ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Ποσοστά συμμετοχής των δύο φύλων στο αξίωμα του Δημάρχου, κατά τις εκλογές του 1998 και του 2002.

ΠΗΓΗ: ΚΕΘΙ

Ιδία επεξεργασία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 14, παρατηρούμε ότι:

- Οι εκλεγμένοι Δήμαρχοι είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία εκπρόσωποι του ανδρικού φύλλου και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις.
- Το ποσοστό ανάδειξης των γυναικών στο αξίωμα του Δημάρχου σχεδόν διπλασιάζεται κατά τις εκλογές του 2002, όπου έχουμε την εφαρμογή της ποσόστωσης υπέρ των γυναικών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1.

	ΕΚΛΟΓΕΣ 1998		ΕΚΛΟΓΕΣ 2002	
	Αριθμητικά	Ποσοστό %	Αριθμητικά	Ποσοστό %
ΑΝΔΡΕΣ	ΔΕΝ	91,2	ΔΕΝ	85,8
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΥΠΑΡΧΟΥΝ	8,8	ΥΠΑΡΧΟΥΝ	14,2
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΡΚΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	100	ΕΠΑΡΚΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	100

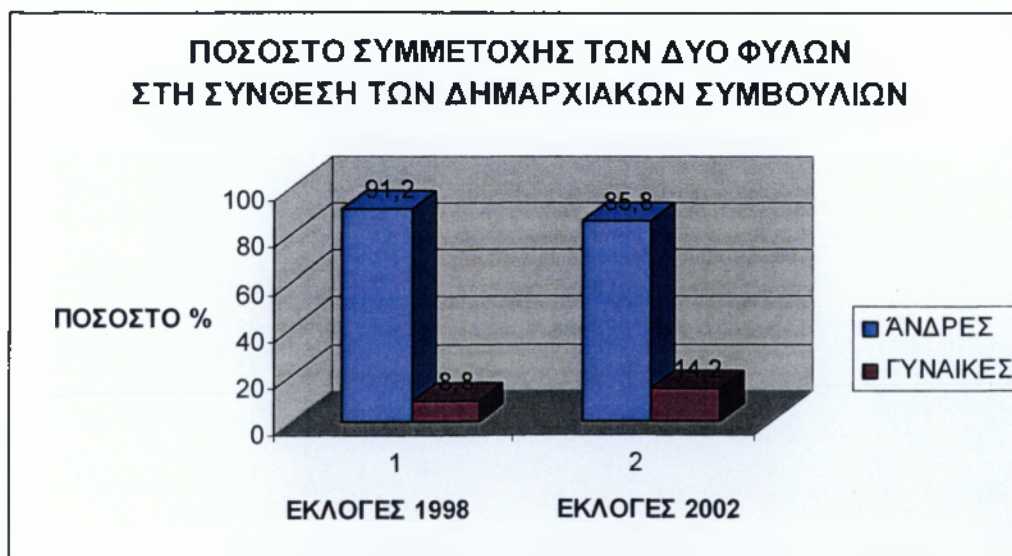
ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Ποσοστά συμμετοχής (συγκεντρωτικά) των δύο φύλων στη σύνθεση των Δημαρχιακών Συμβουλίων, κατά τις εκλογές του 1998 και του 2002.

ΠΗΓΗ: ΚΕΘΙ

Ιδία επεξεργασία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 16, παρατηρούμε ότι:

- Τα μέλη των Δημοτικών Συμβουλίων, είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία εκπρόσωποι του ανδρικού φύλλου και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις.
- Το ποσοστό ανάδειξης των γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια, αυξάνεται κατά σχεδόν 5,5 ποσοστιαίες μονάδες, στις Δημοτικές εκλογές του 2002.

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

6.6. Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

	ΕΚΛΟΓΕΣ 1998		ΕΚΛΟΓΕΣ 2002	
	Αριθμητικά	Ποσοστό %	Αριθμητικά	Ποσοστό %
ΑΝΔΡΕΣ	52	96	54	100
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	2	4	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	54	100	54	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Συγκριτική παράθεση των Ποσοστών συμμετοχής των δύο φύλων στο αξίωμα του Νομάρχη, κατά τις εκλογές του 1998 και του 2002.

ΠΗΓΗ: ΚΕΘΙ

Ιδία επεξεργασία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 17, παρατηρούμε ότι:

- Οι εκλεγμένοι στο αξίωμα του Νομάρχη είναι στην συντριπτική τους πλειονοψηφία εκπρόσωποι του ανδρικού φύλλου στις εκλογές του 1998.
- Κατά της εκλογές του 2002, όλοι οι εκλεγμένοι στο αξίωμα του Νομάρχη είναι εκπρόσωποι του ανδρικού φύλλου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

	ΕΚΛΟΓΕΣ 1998		ΕΚΛΟΓΕΣ 2002	
	Αριθμητικά	Ποσοστό %	Αριθμητικά	Ποσοστό %
ΑΝΔΡΕΣ	3	100	2	66,67
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	0	0	1	33,33
ΣΥΝΟΛΟ	3	100	3	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Ποσοστά συμμετοχής των δύο φύλων στο αξίωμα του Υπερνομάρχη, κατά τις εκλογές του 1998 και του 2002.

ΠΗΓΗ: ΚΕΘΙ

Ιδία επεξεργασία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 18, παρατηρούμε ότι:

- Κατά τις εκλογές του 1998, οι θέσεις των τριών Υπερνομαρχιών καταλήφθηκαν από άνδρες υποψηφίους.
- Κατά της εκλογές του 2002, έχουμε στην μία από τις τρεις Υπερνομαρχίες, γυναίκα Υπερνομάρχη.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

	ΕΚΛΟΓΕΣ 1998		ΕΚΛΟΓΕΣ 2002	
	Αριθμητικά	Ποσοστό %	Αριθμητικά	Ποσοστό %
ΑΝΔΡΕΣ	1.293	89,2	1.226	82,73
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	157	10,8	256	17,27
ΣΥΝΟΛΟ	1.450	100	1.482	100

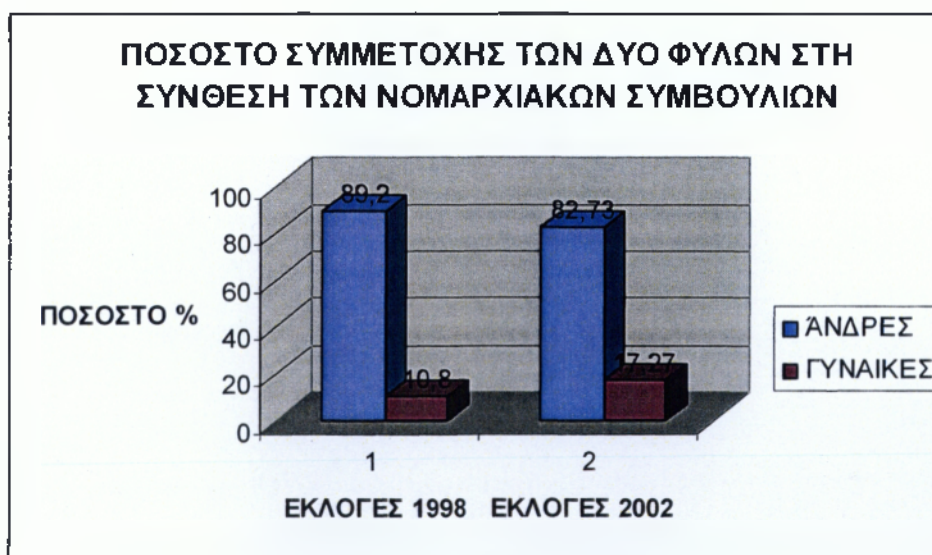
ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Συγκεντρωτικά ποσοστά συμμετοχής των δύο φύλων στη σύνθεση των Νομαρχιακών Συμβουλίων, κατά τις εκλογές του 1998 και του 2002.

ΠΗΓΗ: ΚΕΘΙ

Ίδια επεξεργασία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 19, παρατηρούμε ότι:

- Τα μέλη των Νομαρχιακών Συμβουλίων, είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία εκπρόσωποι του ανδρικού φύλλου και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις.
- Το ποσοστό ανάδειξης των γυναικών στα Νομαρχιακά Συμβούλια, αυξάνεται κατά σχεδόν 6,5 ποσοστιαίες μονάδες, στις Δημοτικές εκλογές του 2002.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

6.7. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Παρατηρούμε σημαντική αύξηση των εκλεγμένων γυναικών ως επικεφαλής στην Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση, καθώς και ως μέλη των Δημοτικών/ Κοινοτικών Συμβουλίων, γεγονός που καταδεικνύει τη σαφή τάση ανάδειξης των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, καθώς και την τάση έκφρασης εμπιστοσύνης των ψηφοφόρων σε τοπικούς άρχοντες ανεξαρτήτως φύλου. Επίσης η διαφορά στα ποσοστά μεταξύ των εκλογών του 1998 και των εκλογών του 2002 είναι ένδειξη του ότι το μέτρο για την ποσόστωση των γυναικών, ενθάρρυνε τις γυναίκες να διεκδικήσουν μια θέση ευθύνης στα κέντρα λήψης αποφάσεων των τοπικών κοινωνιών.

Όσον αφορά στον δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα ποσοστά των εκλεγμένων γυναικών ως επικεφαλής των Νομαρχιών είναι εξαιρετικά χαμηλά και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις. Στην σύνθεση των Νομαρχιακών συμβουλίων, τα ποσοστά μεταξύ των εκλογών του 1998 και του 2002, διαγράφουν ανοδική πορεία. Επίσης, πρέπει να επισημανθεί ότι και στις δύο εκλογικές αναμετρήσεις, το ποσοστό των γυναικών που είναι μέλη Νομαρχιακών Συμβουλίων είναι σαφώς μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των μελών Δημοτικών Συμβουλίων.

6.8. ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το μισό και πλέον ποσοστό του πληθυσμού της χώρας μας το καταλαμβάνει το γυναικείο φύλο η ισότιμη συμμετοχή της γυναίκας στην κοινωνία, την οικονομία και την πολιτική, πέρα από αναφαίρετο δικαίωμα, είναι μοχλός ανάπτυξης, ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής.

Η ενίσχυση και στήριξη της γυναικείας εκπροσώπησης στον δημόσιο βίο γενικότερα και, ειδικότερα, στα κέντρα λήψης των αποφάσεων αποτελεί κεντρική γραμμή και μέριμνα τόσο των διεθνών όσο και των εθνικών προγραμμάτων. Σημαντική σ' αυτόν τον τομέα είναι και η συνεισφορά και η δράση διεθνών οργανισμών, καθώς και της Ελληνικής Γενικής Γραμματείας Ισότητας, η οποία είναι υπεύθυνη για την έρευνα, την μελέτη και την προώθηση μέτρων και δράσεων που στοχεύουν στην εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στους πολίτες.

Ωστόσο, η καταπολέμηση των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών δεν επιτυγχάνεται μόνο μέσα από το θεσμικό πλαίσιο. Πέρα από την εφαρμογή αποτελεσματικών θετικών μηχανισμών και δράσεων για την προάσπιση των ίσων ευκαιριών των γυναικών για τη συμμετοχή τους στην πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, η ελληνική κοινωνία καλείται να κάνει ένα μεγάλο βήμα, να αποκτήσει μια νέα αντίληψη, μια άλλη φιλοσοφία.

Μία φιλοσοφία που θα ξεπερνά τα στερεότυπα τόσων χρόνων, θα αποδέχεται και θα σέβεται την διαφορετικότητα, θα θεωρεί αυτονόητη μια συνύπαρξη ισότιμη ανάμεσα στα δυο φύλα.

Τότε και μόνο τότε θα μπορούμε να μιλήσουμε για ουσιαστική δημοκρατία. Όταν η διαφορετικότητα θα σημαίνει τη σύνθεση και όχι ένα ρήγμα που θα χωρίζει τους «ίσους από τους λιγότερο ίσους».¹²⁴ Τότε η δημοκρατία που θα έχει βαθύνει την έννοιά της και η κοινωνία θα δείχνει το ανθρώπινο πρόσωπό της σε όλους.

---

124 Φράση του Τζωρτζ Όργουελ από την «Φάρμα των ζώων», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΕΡΕΥΝΑ – ΑΝΑΛΥΣΗ

7.1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στόχος της έρευνας:

Στο πλαίσιο εκπόνησης της παρούσας εργασίας, εντοπίστηκαν τέσσερα βασικά θέματα ανάλυσης:

1. την έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
2. τον ρόλο των αιρετών οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
3. το εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τέλος
4. το θέμα της εκπροσώπησης των φύλων στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Η έρευνα αποσκοπεί να αποτυπώσει στο μέγιστο δυνατό βαθμό τον τρόπο που οι πολίτες αντιλαμβάνονται και προσεγγίζουν τα θέματα αυτά.

Τύπος και Μέθοδος της Έρευνας:

Ποσοτική έρευνα με προσωπικές συνεντεύξεις, πρόσωπο με πρόσωπο (face to face), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.¹²⁵

---

¹²⁵ Κατά την υλοποίησης της έρευνας, από το στάδιο του σχεδιασμού του ερωτηματολογίου, μέχρι και το στάδιο της ανάλυσης των αποτελεσμάτων, πολύτιμος βοηθός υπήρξε το «εγχειρίδιο Μεθοδολογικού Σχεδιασμού Παιδαγωγικής και Κοινωνικής Έρευνας», βλέπε Βιβλιογραφία.

Ερωτηματολόγιο:

Ο μικρός αριθμός του πληθυσμού και η σύνθεσή του επέτρεψε τη δημιουργία ενός σχετικά εκτεταμένου ερωτηματολογίου (βλ. Παράρτημα).

Εκτός των ερωτήσεων που η απάντηση αναμενόταν να είναι σαφής, σε όλες τις υπόλοιπες υπήρξε η επιλογή «Άλλο».

Υπήρχαν ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, ανοιχτές ερωτήσεις με δυνατότητα προσθήκης κειμένου και μεικτές ερωτήσεις οι οποίες ήταν βασικά ανοικτές ερωτήσεις κλίμακας αλλά παράλληλα σε κάποια από τις επιλογές υπήρχε η δυνατότητα ο ερωτώμενος να σημειώσει άλλη απάντηση από αυτές που ήταν ήδη καταχωρημένες στο ερωτηματολόγιο.

Δείγμα:

Ως πληθυσμός-στόχος (target population) θεωρείται το σύνολο του πληθυσμού της νήσου Σερίφου Νομού Κυκλάδων (900 κάτοικοι κατά την τελευταία απογραφή).

Από το σύνολο του πληθυσμού έγινε τυχαία επιλογή δείγματος είκοσι (20) ατόμων, ηλικίας άνω των δεκαοκτώ (18) χρόνων.

Χρόνος διεξαγωγής:

Η έρευνα διεξήχθη κατά το διάστημα από 8 έως και 15 Οκτωβρίου 2007.

7.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στη συνέχεια, σε μορφή Πινάκων, ακολουθούν την διάρθρωση των βασικών θεμάτων της έρευνας¹²⁶:

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Πρέπει να επισημάνουμε, ότι η ερώτηση που κλήθηκε το δείγμα να απαντήσει, σκιαγραφώντας την έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ήταν από τις ονομαζόμενες «ανοιχτού τύπου». Είναι σημαντικό λοιπόν, ότι όπως φαίνεται από τον **Πίνακα 20** καθώς και από το **Γράφημα 6**, οι απαντήσεις κατά το μεγαλύτερο ποσοστό (95%) περιείχαν τις λέξεις «ανάπτυξη» (σε ποσοστό 55%) και «διοίκηση» (σε ποσοστό 40%) και μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (5%) έδωσε διαφορετική απάντηση.

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Διαχείριση των τοπικών υποθέσεων	11	55%
Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης	8	40%
Άλλο	1	5%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

¹²⁶ Όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1.1., του παρόντος κεφαλαίου: «Στόχος της έρευνας».

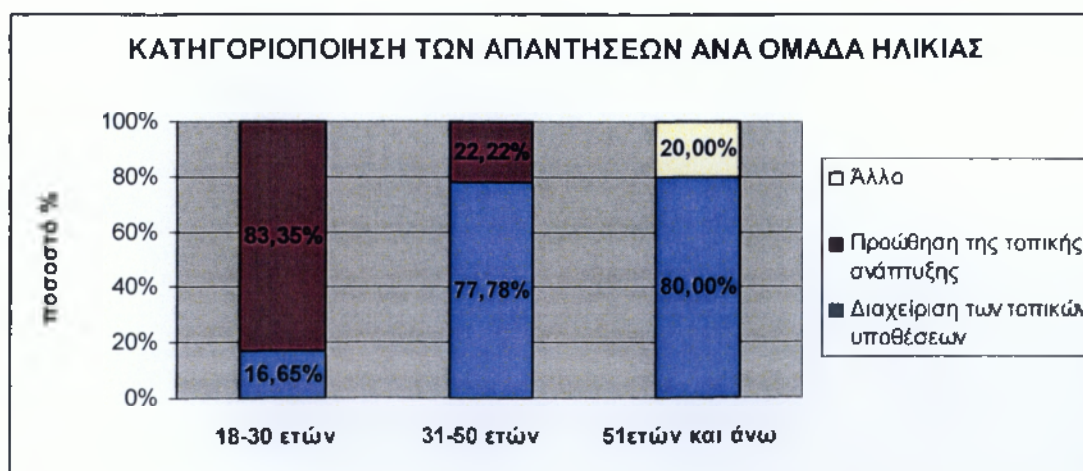
ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Εξετάζοντας τα δεδομένα του Πίνακα 21, καθώς και την σχηματική τους αποτύπωση στο Γράφημα 7, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι νέοι ηλικίας 18 έως 30 ετών κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους, (83,35%), ταυτίζουν την έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την μέριμνα για την ανάπτυξη και την ευημερία ενός τόπου. Από την άλλη, οι ηλικιακές ομάδες από 31 έως 50 και από 51 ετών και άνω, τείνουν σε μεγάλα ποσοστά (77,78% και 80% αντίστοιχα) να ταυτίζουν την έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με την διοίκηση τοπικών υποθέσεων και την χορήγηση πιστοποιητικών στους πολίτες.

	18-30 ΕΤΩΝ		31-50 ΕΤΩΝ		51 ΕΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΩ	
	Αριθμητικά	Ποσοστό	Αριθμητικά	Ποσοστό	Αριθμητικά	Ποσοστό
Διαχείριση των τοπικών υποθέσεων	1	16,65%	7	77,78%	4	80,00%
Πρόωθηση της τοπικής ανάπτυξης	5	83,35%	2	22,22%	0	0%
Άλλο	0	0%	0	0%	1	20%
ΣΥΝΟΛΟ	6	100%	9	100%	5	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Κατηγοριοποίηση των απαντήσεων με ηλικιακό κριτήριο.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο ρόλος του Δημάρχου

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ενδιαφέρον για τον πολίτη	11	55%
Συγκέντρωση εξουσίας	5	25%
Άλλο	3	15%
ΔΓ/ΔΑ	1	5%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: Ο ρόλος του Δημάρχου ως αιρετού ηγέτη.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Το προφίλ του Δημάρχου ως αιρετού ηγέτη, (όπως φαίνεται από τον Πίνακα 22 και το Γράφημα 8) σκιαγραφήθηκε από το 55% των ερωτηθέντων ως αρωγού για το συμφέρον των πολιτών και της τοπικής κοινωνίας. Ποσοστό 25% έκανε λόγο για συγκέντρωση

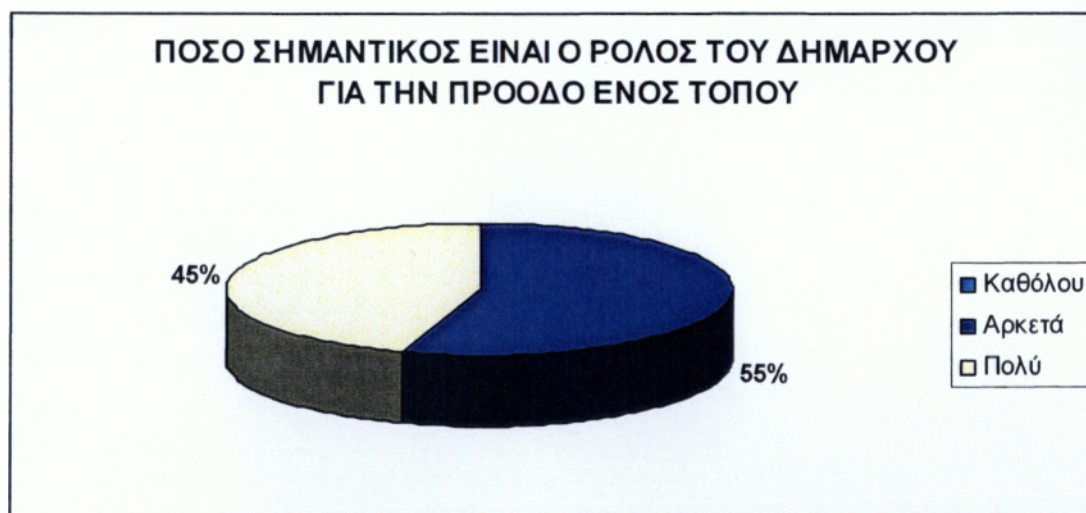

εξουσίας και έκφραση ισχύος. Τέλος, ποσοστό 15% του συνολικού δείγματος, έδωσε κάποια άλλη απάντηση, ενώ το 5% δεν γνώριζε/δεν θέλησε να απαντήσει -Σημειώνεται εδώ, ότι και αυτή η ερώτηση ήταν «ανοιχτού τύπου».

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Καθόλου	0	0%
Αρκετά	11	55%
Πολύ	9	45%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Σπουδαιότητα του ρόλου του Δημάρχου για την πρόοδο και την ευημερία ενός τόπου.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Όπως μπορούμε να δούμε από τον Πίνακα 23, το σύνολο των ερωτηθέντων απάντησαν ότι ο ρόλος του Δημάρχου είναι σημαντικός για την πρόοδο και την ανάπτυξη ενός τόπου. Ποσοστό

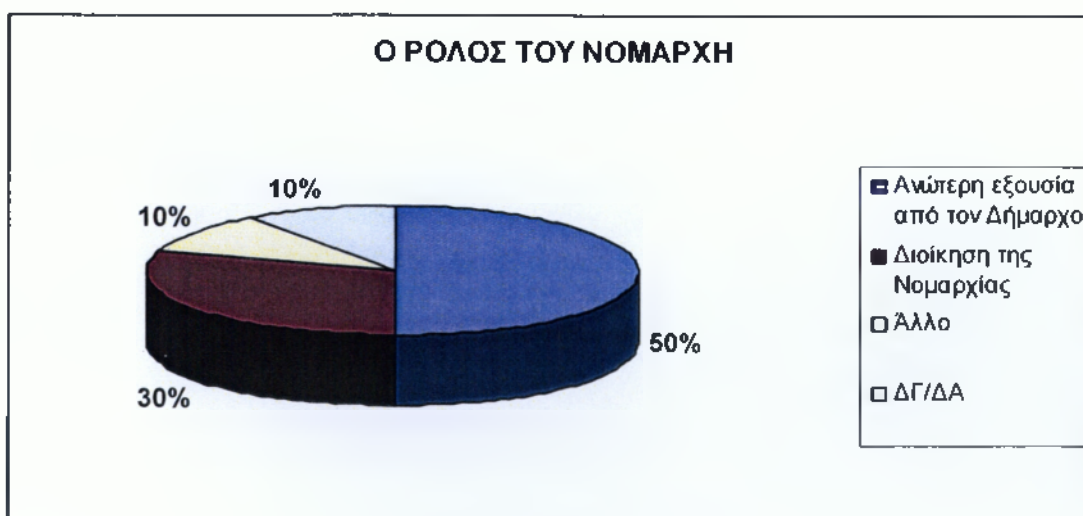
45% του δείγματος, τόνισε ότι ο ρόλος του είναι πρωταρχικός και καθοριστικός για την ευημερία του τόπου, ενώ ποσοστό 55% αν και θεωρεί τον ρόλο του Δημάρχου πολύ σημαντικό, ωστόσο η πρόοδος ενός τόπου εξαρτάται και από διάφορους άλλους παράγοντες.

Ο ρόλος του Νομάρχη

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ανώτερη εξουσία από τον Δήμαρχο	10	50%
Διοίκηση της Νομαρχίας	6	30%
Άλλο	2	10%
ΔΓ/ΔΑ	2	10%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 24: Ο ρόλος του Νομάρχη ως αιρετού ηγέτη.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε από τα δεδομένα του Πίνακα 24 και τη σχηματική τους απεικόνιση στο ανωτέρω Γράφημα 10, από το 30% του δείγματος που κλήθηκε να σκιαγραφήσει την έννοια του Νομάρχη (σε μια «ανοιχτού τύπου» ερώτηση), δόθηκε η απάντηση ότι πρόκειται για το πρόσωπο εκείνο που είναι υπεύθυνο για την διοίκηση της Νομαρχίας, ένα 10% έδωσε κάποια διαφορετική απάντηση, ενώ άλλο ένα 10% δεν απάντησε/ δεν γνώριζε.

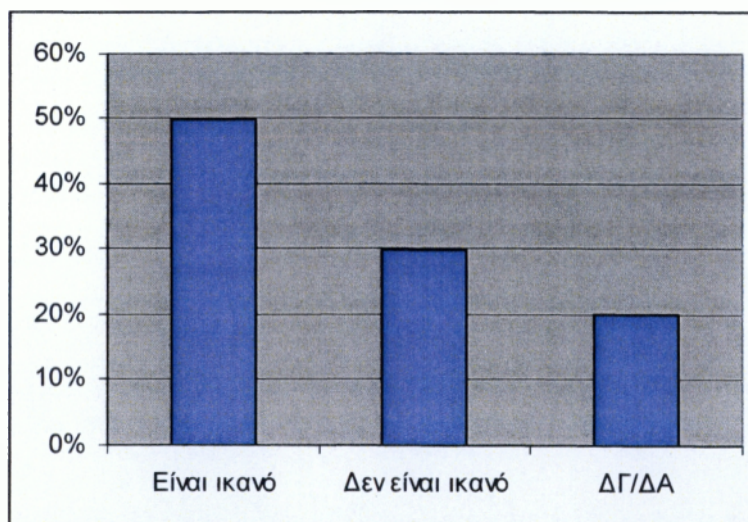
Το υπόλοιπο 50% του δείγματος, κι εκεί πιστεύω ότι πρέπει να σταθούμε, απάντησε ότι πρόκειται για την βαθμίδα εκείνη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που είναι ανώτερη από τον Δήμαρχο. Είναι προφανές ότι ένας τέτοιος ισχυρισμός είναι λανθασμένος, ωστόσο, το σημαντικό ποσοστό (50%), μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι πολίτες δεν έχουν σαφώς αντιληφθεί τον ακριβή ρόλο του Νομάρχη και τον κατατάσσουν σε μια ανώτερη ιεραρχικά βαθμίδα από εκείνη του Δημάρχου.

ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Είναι ικανό	10	50%
Δεν είναι ικανό	4	30%
ΔΓ/ΔΑ	6	20%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: Κατά πόσο είναι ικανό το ποσοστό του 42% για την ανάδειξη των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

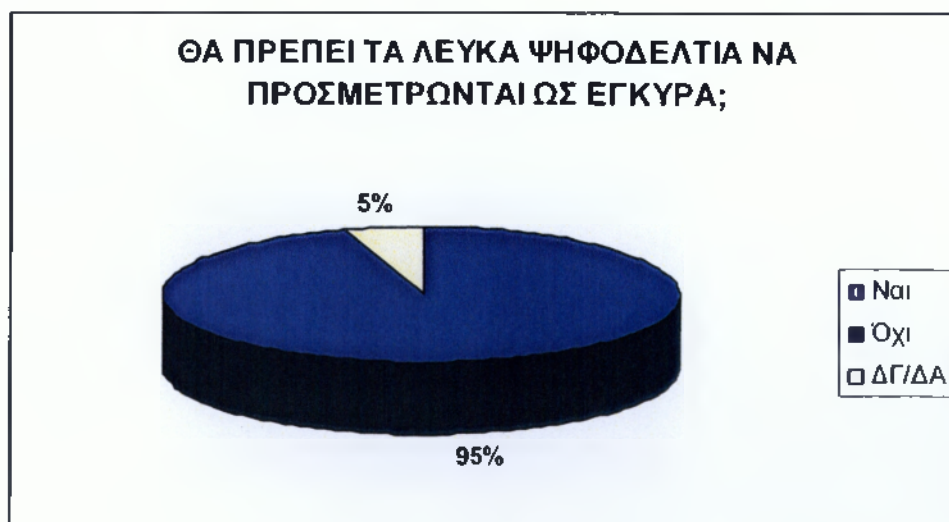
Σύμφωνα με τα δεδομένα του Πίνακα 25, όπως αυτά παρουσιάζονται στο ανωτέρω Γράφημα 11, ο μισός πληθυσμός (50%) του δείγματος, θεωρεί ότι το 42% που προβλέπει το ισχύον

εκλογικό σύστημα είναι ένα ποσοστό ικανό συγκέντρωσης έγκυρων ψηφοδελτίων για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού. Το 30% του δείγματος απάντησε ότι δεν πρόκειται για ποσοστό ικανό για την ανάδειξη των αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ενώ τέλος το υπόλοιπο 20% δεν γνώριζε/ δεν απάντησε.

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΝΑΙ	0	0%
ΟΧΙ	19	95%
ΔΓ/ΔΑ	1	5%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: Θα πρέπει τα λευκά ψηφοδέλτια να προσμετρώνται ως έγκυρα;

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 12

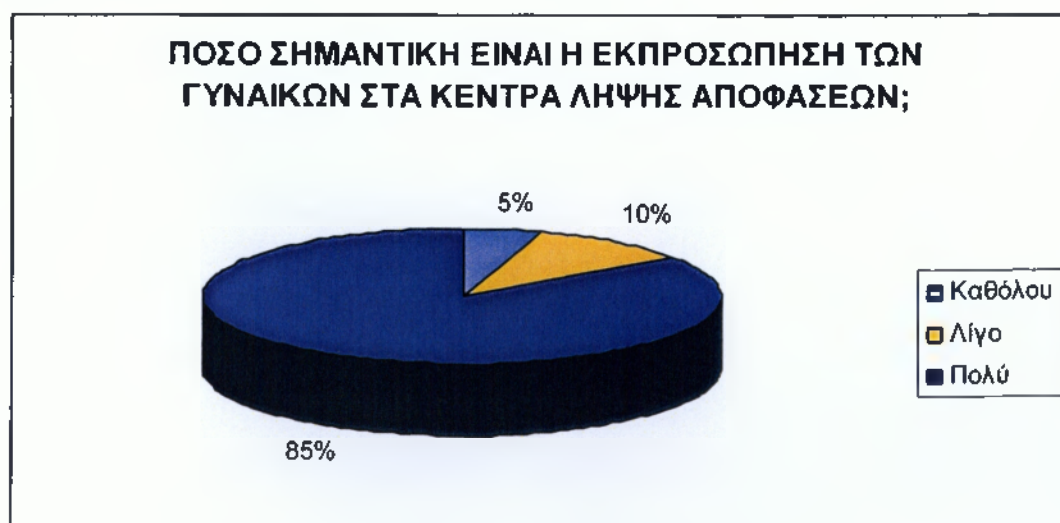
Εξετάζοντας τα δεδομένα του Πίνακα 26 καθώς και την απεικόνισή τους στο Γράφημα 12, διαπιστώνουμε ότι στο ερώτημα αν τα λευκά ψηφοδέλτια θα πρέπει να προσμετρώνται ως έγκυρα για τη διαμόρφωση του εκλογικού μέτρου, η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (95%) απάντησε αρνητικά, ενώ ποσοστό 5% δεν γνώριζε/δεν έδωσε απάντηση.

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ.

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Καθόλου	1	5%
Λίγο	2	10%
Πολύ	17	85%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: Πόσο σημαντική είναι η εκπροσώπηση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13

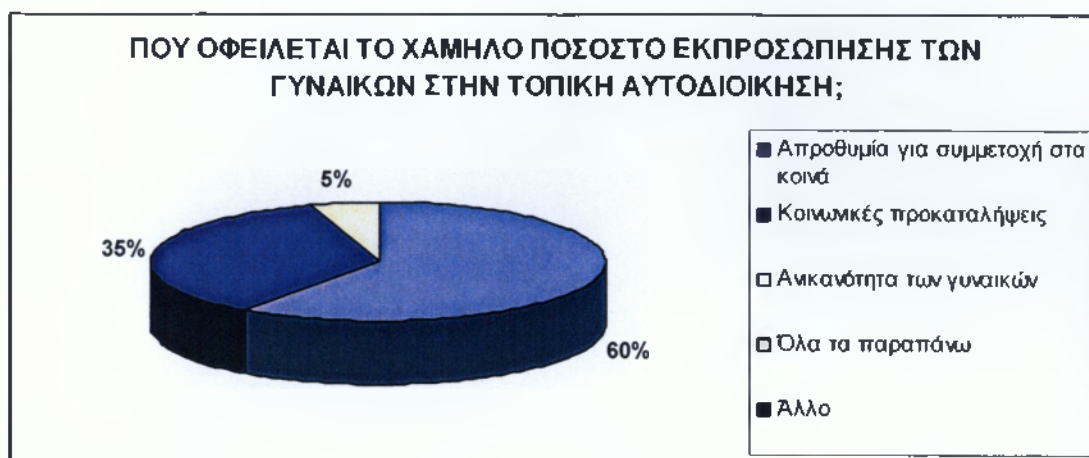
Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε από τον Πίνακα 27 και τη σχηματική του απεικόνιση στο Γράφημα 13, ποσοστό 85% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η συμμετοχή και η εκπροσώπηση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων είναι πολύ σημαντική. Ποσοστό 10% δεν την θεωρεί και τόσο σημαντική, ενώ ένα ποσοστό 5% θεωρεί πως δεν είναι καθόλου σημαντική.

Όπως βλέπουμε παρακάτω, στον Πίνακα 28 και στο Γράφημα 14, το 65% των ερωτηθέντων αποδίδει ως αιτία για την υποεκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στα κέντρα λήψης αποφάσεων, την απροθυμία από μέρους για συμμετοχή στα κοινά. Ποσοστό 35% αποδίδει το γεγονός στην ύπαρξη κοινωνικών στερεοτύπων και διαφόρων προκαταλήψεων σε βάρος των γυναικών, ενώ το υπόλοιπο 5% ισχυρίζεται ότι το γεγονός αυτό οφείλεται στην έλλειψη ικανότητας από μέρους των γυναικών για την κατάληψη μιας θέσης ευθύνης στα κοινά ενός τόπου.

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Απροθυμία για συμμετοχή στα κοινά	12	60%
Κοινωνικές προκαταλήψεις	7	35%
Ανικανότητα των γυναικών	1	5%
Όλα τα παραπάνω	0	0%
Άλλο	0	0%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: Λόγοι στους οποίους οφείλεται το χαμηλό ποσοστό εκπροσώπησης του γυναικείου φύλου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14

Ποσοστό 80%, όπως φαίνεται από τον κατωτέρω Πίνακα 29 και το Γράφημα 15, θεωρεί ότι για να υπάρξει άρση του φαινομένου της γυναικείας υποεκπροσώπησης και ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής στα κοινά, θα πρέπει να καταρριφθούν τα κοινωνικά στερεότυπα και οι προκαταλήψεις για τη θέση και τον ρόλο των γυναικών. Ποσοστό 5% θεωρεί αποτελεσματικό μέτρο την διοργάνωση και παρακολούθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων, ενώ το υπόλοιπο 15% προτείνει συντονισμό δράσεων, από την πολιτεία (λήψη θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών), από το σύνολο της κοινωνίας (άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων) και από τις ίδιες τις γυναίκες (ενημέρωση και επιμόρφωση).

	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Συντονισμένες πολιτικές δράσης	0	0%
Άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων	16	80%
Σεμινάρια επιμόρφωσης των γυναικών	1	5%
Όλα τα παραπάνω	3	15%
Κανένα από τα παραπάνω	0	0%
Άλλο	0	0%
ΣΥΝΟΛΟ	20	100%

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: Ποιο μέτρο/ ενέργεια θα αποδειχτεί αποτελεσματικό ώστε να ενισχυθεί η γυναικεία συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

ΠΗΓΗ: Ερωτηματολόγιο. - Ιδία επεξεργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 15

7.3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Θέλω να σημειώσω ότι οι άνθρωποι που απευθύνθηκα για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, και οι οποίοι αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνάς μου, έδειξαν μεγάλη προθυμία όχι μόνο στη συμπλήρωση των ερωτήσεων, αλλά σχεδόν πάντα, αυτές αποτέλεσαν έναυσμα για συζήτηση περί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της θέσης των αιρετών μέσα σε μία τόσο μικρή κοινωνία όπως της Σερίφου. Αυτό για μένα ήταν η μεγαλύτερη απόδειξη για το πόσο οι πολίτες, θεωρούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση έννοια τόσο δική τους, και τα θέματα που σχετίζονται μ' αυτήν δική τους μέριμνα.

Στο πρόσωπο του Δημάρχου, και κυρίως για τα άτομα νεαρής ηλικίας, συγκεντρώνονται οι ελπίδες για ανάπτυξη και στήριξη του τόπου, για ουσιαστική πρόοδο και ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

Είναι ενδιαφέρουσα η παρατήρηση ότι το μισό ποσοστό του δείγματος έχει διαμορφωμένη μια συγκεκριμένη εικόνα για την θέση και τον ρόλο του Νομάρχη, θεωρώντας ότι ανήκει σε μία ανώτερη ιεραρχικά θέση από τον Δήμαρχο.

Για το θέμα της γυναικείας συμμετοχής στα κοινά, διαφάνηκε μέσα από τις απαντήσεις τους, ότι οι πολίτες είναι γενικά ευαισθητοποιημένοι στο σύνολό τους, ωστόσο, σε μία τόσο μικρή κοινωνία, υπάρχουν ακόμα έντονα κοινωνικά στερεότυπα για την θέση του γυναικείου φύλου και μια επιφύλαξη για την αποτελεσματικότητα που θα μπορούσε να επιδείξει σε θέσεις ευθύνης στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΩΣ ΑΙΡΕΤΟΣ ΗΓΕΤΗΣ**, Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ 2005
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΗΜΩΝ & ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ**, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Επιστημονική επιμέλεια: Γεώργιος Δανόπουλος, Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Ε.Τ.Α.Α., ΑΘΗΝΑ 2006.
- **Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ**, Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, Σύνταξη και επιμέλεια: Αθανασία Τριανταφυλλοπούλου, Ευγενία Ιωάννου, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Ε.Τ.Α.Α., ΑΘΗΝΑ 2002.
- **ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**, Judith Bell, απόδοση στα ελληνικά Αναστασία-Βαλεντίνη Ρήγα, ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG, ΑΘΗΝΑ 2001.
- **ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ**, Σπυρίδων Ι. Φλογαίτης, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1987.
- **Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ**, Νικόλαος-Κομνηνός Χλέπας, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ.Ν.ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1994.
- **Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ**, Σήλια Νικολαΐδου, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ, ΑΘΗΝΑ 1993.
- **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ (Εγκυκλοπαίδεια)**, Ομάδα Συγγραφέων, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΗ Α.Ε.
- **ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΗΣ 15^{ης} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2006**, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ, ΑΘΗΝΑ, Ιούλιος 2006
- **ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΠΟΛΙΤΗΣ-ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ**, Πρακτικά Ημερίδας (Τρίτη 17 Δεκεμβρίου 2002), Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π.Ε.Τ.Α. Α.Ε
- **ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ- ΝΕΑ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ**, Πρακτικά Ημερίδας (Τετάρτη 18 Δεκεμβρίου 2002), Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π.Ε.Τ.Α. Α.Ε.

ΠΗΓΕΣ

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ:

www.eetaa.gr
www.kedke.gr
www.enaε.gr
www.ita.gr
www.ekloges.gr
www.ypes.gr
www.kethi.gr
www.statistics.gr
www.karamanou.gr
www.dsanet.gr
www.hri.org
www.info-peta.gr
www.elections.gr
www.kalpes.gr
www.votes.gr

Μηχανές Αναζήτησης:

www.in.gr
www.google.gr

ΕΝΤΥΠΟ ΥΛΙΚΟ:

Εν Δήμω - Εγχειρίδιο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Τεύχος 5: Οκτώβριος 2005,
Forum A.E.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(1)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου

«Ρύθμιση θεμάτων εθνικών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών και διευθέτηση ειδικών ζητημάτων»

Άρθρα 2 και 3**Επιτυχών- επιλαχόντες συνδυασμοί στους Δήμους και στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις**

1. Με τις διατάξεις της παρ. 1 του Άρθρου 2 και της παρ. 1 του Άρθρου 3 του σχεδίου νόμου προβλέπεται η εκλογή των αιρετών στους Δήμους και στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αντίστοιχα με ποσοστό 42% και πάνω, προκειμένου να διασφαλιστεί η ύπαρξη ισχυρών Ο.Τ.Α.. εν όψει του αναβαθμισμένου θεσμικού ρόλου που πρόκειται να διαδραματίσουν στο άμεσο μέλλον, αλλά και εν όψει του ρόλου τους στο Δ' Κ.Π.Σ. Με αυτό το επιδιωκόμενο πρότυπο των ισχυρών και με εσωτερική σταθερότητα Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και Δήμων δεν συνάδει η σύναψη ευκαιριακών συμμαχιών, που, όπως έχει αποδείξει η εμπειρία, δεν εξυπηρετούν πάντοτε την πρόοδο των τοπικών υποθέσεων και τη σταθερότητα της διοίκησης αυτών ούτε επιτρέπουν τη διαμόρφωση σαφούς προγραμματικού λόγου.

Το προβλεπόμενο ποσοστό, είναι ένα ποσοστό εκλογής που διασφαλίζει την απαιτούμενη δημοκρατική νομιμοποίηση, αν ληφθεί υπόψη ότι ακόμη και η ανάδειξη κυβέρνησης είναι δυνατή με μικρότερο ποσοστό. Σε όλα αυτά θα πρέπει να συνυπολογισθεί, εντελώς επικουρικά, και η σημαντική οικονομική επιβάρυνση, αλλά και η ταλαιπωρία που συνεπάγεται για τους ψηφοφόρους η επαναληπτική εκλογή.

Πέραν τούτου το ποσοστό αυτό, όχι μόνο δεν αποτρέπει συμμαχίες, αλλά, αντίθετα, επιτρέπει τη σύναψη συμμαχιών, οι οποίες στηρίζονται σε ενιαίο προγραμματικό λόγο.

2. Βασική αρχή τόσο του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/1995) όσο και του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ.30/1960) αποτελεί το γεγονός ότι σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Με τις προωθούμενες διατάξεις της παρ. 2 του Άρθρου 2 και της παρ. 2 του Άρθρου 3 του σχεδίου νόμου επιλέγεται

η προσφυγή σε επαναληπτική εκλογή αντί της κλήρωσης, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα να εκφραστεί η λαϊκή βούληση και να αποφανθεί το εκλογικό σώμα για τον τρόπο διοίκησης των τοπικών υποθέσεων που επιθυμεί. Έτσι, οι περιπτώσεις επαναληπτικής εκλογής που προβλέπονται στο πλαίσιο των άρθρων 2 και 3 του σχεδίου νόμου είναι δύο: α) όταν τόσο στους Δήμους όσο και στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις δεν πλειοψηφεί κανένας συνδυασμός με ποσοστό 42% και πάνω, όταν δηλαδή οι υποψήφιοι συνδυασμοί συγκεντρώσουν ποσοστό κατώτερο του 42% και β) όταν, από τους περισσότερους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς, οι δυο πρώτοι ισοψηφήσουν με ποσοστό από 42% και πάνω, οπότε η επαναληπτική εκλογή διενεργείται μεταξύ αυτών των δύο. Είναι αυτονόητο ότι εφόσον ισοψηφήσουν με ποσοστό κατώτερο του 42%, υπάγονται στην προηγούμενη περίπτωση.

Αθήνα, 29 Νοεμβρίου 2005

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ**

Πρ.Παυλόπουλος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ.Αλογοσκούφης

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Αν.Παπαληγούρας

(2)

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Ρύθμιση θεμάτων εθνικών, νομαρχιακών και δημοτικών εκλογών
και διευθέτηση ειδικών ζητημάτων

Άρθρο 2**Επιτυχών-επιλαχόντες συνδυασμοί στους Δήμους**

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 71 του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ231Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«1.Στις εκλογές των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών ο συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον 42% του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 72,74 και 76.»
2. Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 76 του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ231Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«1.Στους Δήμους, αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία που απαιτεί η παράγραφος 1 του άρθρου 71 του παρόντος, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μόνο μεταξύ των υποψηφίων Δημάρχων των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Η ψηφοφορία αυτή επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και στην περίπτωση που δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν, συγκεντρώνοντας ο καθένας ποσοστό τουλάχιστον 42%.»

Άρθρο 3**Επιτυχών-επιλαχόντες συνδυασμοί στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις**

1. Το άρθρο 32 του π.δ. 30/1996 (ΦΕΚ21Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:
«Άρθρο 32
Επιτυχών-επιλαχόντες συνδυασμοί
Στις εκλογές των αρχών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης θεωρείται επιτυχών ο συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό

τουλάχιστον 42% του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 του άρθρου 36 του π.δ. 30/1996 (ΦΕΚ21Α') αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1.Αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί το άρθρο 32 του παρόντος, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μόνο μεταξύ των υποψηφίων Νομαρχών των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Η ψηφοφορία αυτή επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και στην περίπτωση που δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν, συγκεντρώνοντας ο καθένας ποσοστό τουλάχιστον 42%.»

(3)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ) ΘΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΓΩΓΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ «Η ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ, Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ»

ΠΑΡΑΚΑΛΩ, ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ (ΠΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ) ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΘΕ ΕΡΩΤΗΣΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟ**1. ΦΥΛΟ:**

- Άρρεν
 Θήλυ

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

2. ΗΛΙΚΙΑ:

- 18-30
 31-50
 51 και άνω

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- Υποχρεωτική Εκπαίδευση
 Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
 Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

4. ΠΩΣ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΣΤΕ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ;

.....
.....
.....
.....
.....

* ΑΝΑΠΤΥΞΤΕ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.

5. ΕΧΕΤΕ ΔΙΑΤΕΛΕΣΕΙ ΠΟΤΕ ΩΣ ΤΩΡΑ ΔΗΜΑΡΧΟΣ, ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ, ΝΟΜΑΡΧΗΣ Η' ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ, ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ/ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ;

- Ναι
- Όχι

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

6. ΑΝ ΝΑΙ, ΣΕ ΠΟΙΟ ΑΞΙΩΜΑ;

- Δήμαρχος/ Πρόεδρος Κοινότητας
- Αντιδήμαρχος/ Αντιπρόεδρος Κοινότητας
- Νομάρχης
- Μέλος Δημοτικού/ κοινοτικού Συμβουλίου
- Μέλος Νομαρχιακού Συμβουλίου

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ, ΜΟΝΟ ΑΝ ΣΤΗΝ ΕΡΩΤΗΣΗ 4 Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΑΣ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ (ΝΑΙ)

7. ΠΩΣ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΣΤΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΩΣ ΑΙΡΕΤΟΥ ΗΓΕΤΗ;

.....
.....
.....
.....
.....

* ΑΝΑΠΤΥΞΤΕ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.

8. ΠΩΣ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΕΣΤΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ ΩΣ ΑΙΡΕΤΟΥ ΗΓΕΤΗ;

.....
 .....
 .....
 .....

* ΑΝΑΠΤΥΞΤΕ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.

9. ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑ ΕΝΟΣ ΤΟΠΟΥ;

- Δεν θεωρώ καθόλου σημαντικό τον ρόλο του Δημάρχου, η ευημερία του τόπου εξαρτάται από άλλους παράγοντες.
- Θεωρώ αρκετά σημαντικό το ρόλο του δημάρχου, ωστόσο η ευημερία του τόπου εξαρτάται και από άλλους παράγοντες.
- Θεωρώ ότι ο ρόλος του Δημάρχου είναι πολύ σημαντικός, από την δραστηριότητα του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ευημερία του τόπου.

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

10.ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΤΡΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΩΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΥΝ ΕΝΑΝ ΔΗΜΑΡΧΟ/ ΝΟΜΑΡΧΗ:

- 1).....
- 2).....
- 3).....

*ΣΗΜΕΙΩΝΕΤΕ ΣΤΟ ΚΕΝΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ.

11. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΕΠΙΤΥΧΩΝ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ Ο ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΓΚΥΡΩΝ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΩΝ ΠΟΣΟΣΤΟ 42% ΚΑΙ ΠΑΝΩ. ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ, ΤΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΤΟ:

- Είναι ικανό για την ανάδειξη των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Δεν είναι ικανό για την ανάδειξη των Αρχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Δεν γνωρίζω/δεν απαντώ

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

12. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3434/2006, ΤΑ ΛΕΥΚΑ ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ ΔΕΝ ΠΡΟΣΜΕΤΡΩΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΓΚΥΡΑ. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΚΗ ΣΑΣ ΑΠΟΨΗ;

- Τα λευκά δεν θα πρέπει να προσμετρώνται στα έγκυρα.
 Τα λευκά θα πρέπει να προσμετρώνται στα έγκυρα.
 Δεν γνωρίζω/δεν απαντώ.

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ

13. ΠΟΣΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΤΗΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ (ΔΗΜΟΥΣ, ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ);

- Δεν την θεωρώ καθόλου σημαντική
 Θεωρώ ότι είναι λίγο σημαντική
 Θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντική

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ

14. ΣΕ ΠΟΙΟΝ/ΠΟΙΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΤΟ ΧΑΜΗΛΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ;

- Απροθυμία για συμμετοχή στα κοινά
 Κοινωνικές προκαταλήψεις
 Ανικανότητα των γυναικών
 Όλα τα παραπάνω
 Άλλο (συμπληρώστε).....

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ

15. ΠΟΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ/ ΜΕΤΡΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΧΤΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΩΣΤΕ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ;

- Συντονισμένες πολιτικές δράσης
 Άρση των κοινωνικών προκαταλήψεων για τον ρόλο των γυναικών
 Σεμινάρια επιμόρφωσης των γυναικών
 Όλα τα παραπάνω
 Κανένα από τα παραπάνω
 Άλλο (συμπληρώστε).....

*ΣΗΜΕΙΩΣΤΕ ΕΝΑ (X) ΣΤΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΚΟΥΤΑΚΙ.

**ΤΕΛΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ.**